

مهالنی

هخوب

تولنیزه او فرهنگي مجله

04805310

هڅوب مهالنى

کال: ۲۰۲۳
گڼه: لومړۍ
نېټه: ۵ ۲۰۲۳ کال ۵ فبروري مياشت

مؤسس او ډ امتياز خاوند:

کمپوز او ډيزاين: زيار خان نوري

برېښنالیک:

info@hazob.de

magazine@hazob.de

مسؤل مدير: محمود سعيد

مرستيال: مجيب الرحمن احساس

متن اېډيټور: قريب الرحمن شهاب

عکاس: محمد عمران

برېښنالیک:

magazine@hazob.de

پته:

برلين جرمني

هڅوب په ټولنيزو رسنيو کې:

په: ۵ يورو

SCAN
ME

www.hazob.de

سريزه

۱ د يوه نوي پيل پر لور لومړنی گام
... د هڅوب کاري ډله

ولې هڅوب؟

۲ د هڅوب نوم او شاليد
... د هڅوب کاري ډله

هڅوب څه کول غواړي؟

۳ ... چې دلته خواره واره افغانان سره راټول
کړو ... د هڅوب کاري ډله

زده کړه

۴ په بهرنيو هيوادونو کې په مورنۍ ژبه د زده
کړو ارزښت ... علم گل سحر

کډوالي

۷ فرصت که ننگونه / مجيب الرحمن احساس

د کورنيو ستونزو عوامل

۱۰ ... په جرمني کې مېشت افغانان له ځينو
کورنيو ستونزو سره مخامخ دي.
لومړۍ برخه / محب زغم

زموږ توقعات

۱۲ په جرمني کې ژوند، زموږ توقعات، ستونزې
او حقيقتونه / شبير سليمي

د افغانانو ستونزې

۱۴ افغان پناه غوښونکي له کومې جدي ستونزې
سره مخ دي؟ / اجمل تورمان

ليکنه

۱۶ د سندونو رسمي کول / هند بوک
جرمني پښتو

ژب زده کړه

۱۹ ژبه څنگه ښه زده کولای شو؟ / زيار خان نوري

درک کول

۲۳ پردۍ ځمکه، وطن / نصير احمد

د ننگونو تر شا برياوې

۲۶ د برياليو خلکو تجربې / قريب الرحمن شهاب

غلطي مشورې

۲۹ همدا تېروتنه ژو ند ډېر ترخوي. / عاصم
مايار

پښتو وپياوې او کاريالونه

۳۱ په جرمني کې لومړۍ ورځې

ژبني مهارتونه او بريا

۱۵ ژبني مهارتونه په برياکې څه رول لري
/ جانداډ جهاني

Was ist HAZOB?

۴۰ Was ist HAZOB? | Der Hintergrund
von Hazob. \ Hazob

پر لور لومړنی گام د یوه نوي پیل

د یوې چاپ شوې مجلې فزیکي رابطه، په ځانگړې توگه هغه چې په جرمني کې په پښتو ژبه د افغان کډوالو لپاره خپرېږي، ځانگړی اهمیت لري. په جرمني کې د ډیرو افغان کډوالو لپاره، د پښتو ژبې د کتابونو نشتوالی یوه ستره ستونزه ده او لوستو افغانانو ته دا نیمگړتیا خورا گرانه پرېوزي.

له همدې کبله په خپله ژبه، په مجله کې له پیژندل شویو کلمو او کیسو سره، د هوساینې او یادونو تړاو دوی ته ښه احساس ورکولی شي.

دا مجله په مهالني ډول خپرېږي او هره گڼه یې په جرمني کې د افغان کډوالو د ژوند اړوند بېلابېل موضوعات په ځان کې رانغاړي. د مجلې هره گڼه به د مقالو، مرکو، مالوماتي څپرکیو او پیژندلیکونو یو ترکیب ولري، چې په جرمني کې د افغان کډوالو د ژوند بېلابېل اړخونه روښانوي. په موضوعاتو کې کلتوري او ټولنیز دودونه هم شامل دي.

په خپله ژبه لوستل او د خپل کلتور او اصل د پیژندلو فرصت د افغان کډوالو لپاره خورا مهم دی، څو په خپل نوي کور کې د پردیتوب احساس ونه کړي او له خپل اصل څخه بېخي پردي نه شي. له همدې کبله په دې مجله کې ټول محتویات په پښتو او ځینې یې په جرمني ژبه خپرېږي تر څو ډاډ ترلاسه شي، چې د افغان کډوالو د ژبې د مهارتونو په پام کې نیولو سره ډېر کسان ورڅخه گټه واخستلای شي.

هڅوب مجله به افغان کډوالو ته د جرمني ژبې د مهارتونو د لوړولو او په جرمني کې د ورځني ژوند د ستونزو د حلولو لپاره هم ځینې موضوعات وړاندې کوي. په جرمني کې د بریالیو افغان کډوالو د پیژندنې او په جرمني کې د هغوی د ژوند د کیسې په وړاندې کولو سره، دا مجله د مثبت رول ماډلونو په رامینځته کولو کې مرسته کولای او په ټولنه کې ادغام ته وده ورکولای شي. موږ همدا شان غواړو د دې مجلې په خپرولو سره، په جرمني کې میشتو افغان کډوالو ته یو غږ ورکړو او د دوی د خپلمنځي همغږۍ د یوه دریځ په توگه یې وکاروو. له همدې کبله له ټولو درنو لوستونکو هیله کېږي چې خپل نظرونه او وړاندیزونه له موږ سره شریک کړي. د یادونې وړ ده چې د مجلې د خپراوي هڅه رضاکارانه ده او چلوونکي یې هېڅ ډول مادي امتیاز او یا له کوم سیاسي بنسټ سره تړاو نه لري. د مجلې د ډېرې کمې بیې پیسې به د بلې گڼې د چاپ لپاره کارول کېږي.

د هڅوب د نورو نوښتونو او هڅو په اړه بشپړ مالومات د هڅوب پر وېبسایټ (hazob.de) لوستلای شئ.

سو کاله اوسئ

د هڅوب کاري ډله

په ډېرې خوښۍ، په جرمني کې د افغان کډوالو لپاره د پښتو مجلې (هڅوب) لومړۍ گڼه وړاندې کوو.

(هڅوب) په جرمني کې د زرگونو افغانانو د یوه لوی ارمان د پوره کېدو پر لوري لومړنی گام دی او که خدای کول دلته به د یوه روښانه مسیر په توگه خورو ورو هڅو ته جهت ورکوي.

ښايي له دې وړاندې هم د یوه ورته اقدام هڅه شوې وي، چې موږ ورته د قدر په سترگه گورو، خو هڅوب به په جرمني کې د یوه پیاوړې فرهنگي ادرس په توگه هڅه وکړي، چې دلته مېشت ټول فرهنگیان او د قلم خاوندان پر ځان راټول او پر یوه باوري چتر بدل شي.

ممکن ځینو ته پوښتنه پیدا شي چې د ټکنالوژۍ او ټولنیزو رسنیو په اوسني چټک عصر کې د یوې چاپي رسنۍ اړتیا څه وه ! او څومره به بریالی وي؟

ځواب روښانه دی؛ هڅوب کوم سوداگریز بنسټ نه دی، چې موږ یې گټې ته کښېنو او یایې د ماتې ویره ولرو، بلکې دا دلته د میشتو افغانانو لپاره د خدمت یوه رضاکارانه هڅه ده، چې هدف یې د هر افغان کور ته د هغوی په مورنۍ ژبه د یوې داسې مجلې رسول دي، چې نه یوازې د لوست تنده پرې ماتېږي، بلکې له خپل هیواد، کلتور او وطني رنگونو سره یې نږدې ساتي او ټول هغه مسایل ورته وړاندې کوي چې دلته د هر افغان کډوال اړتیا ده.

موږ د دې مجلې په مرسته غواړو د افغان کډوالو تر خپل منځ او بیا له جرمني ټولنې سره یو پل جوړ کړو او د نظرونو د تبادلې او تفاهم لپاره یو پلیټ فارم رامنځته کړو.

جرمني ته د راتلونکو افغان کډوالو شمېر په پرله پسې ډول مخ په ډېرېدو دی او دا مهمه ده چې دوی ته داسې سرچینې برابرې او فرصتونه چمتو شي، ترڅو په نوې ټولنه کې د دوی ادغام او ژوند اسانه کړي.

په جرمني کې افغان کډوال د ژبې د خنډونو، کلتوري توپيرونو او په یوې نوې ټولنه کې د پرمخ یون په برخه کې له ځانگړو ننگونو سره مخ دي. دوی همدا شان په خپله مورنۍ ژبه کتابونو ته لاسرسی نه لري او له ټولو توپيرونو سره ځان بېگانه او یوازې شوي احساسوي. د دوی په خپله ژبه یوه ټولنیزه او کلتوري مجله چې په ځانگړې ډول په جرمني کې د افغان کډوالو لپاره طرحه شوې ده، د دې کسانو لپاره د وطني تړاو، مالوماتو او اړیکو یوه ارزښتناکه سرچینه کیدای شي. دا مجله له دوی سره مرسته کوي، چې دوی د نوي وطن کلتور او ټولنه ښه وپېژني او له خپل کلتور او ټولنې سره یې وتړي.

هڅوب ولې

دلته به بیا د جلا وطنۍ د تعریف اړتیا نه وي؛ خو د افغانانو د جلا وطنۍ تعریف له نورو سره یو ستر توپیر لري، هغه دا چې له بده مرغه د تېرو څو لسيزو جگړو له ډېرو افغانانو دا چانس واخیست چې له خپلو هیلو سره بېرته وطن ته وگرځي او هلته له سره ژوند پیل کړي او له همدې امله دې اوږدمهاله جلاوطنۍ ډېرو افغان انسانانو ته د یوه باثباته ژوند د جوړولو وخت ورته کړ. که څه هم له پخوا په جرمني کې د کډوالو لپاره د ادغام ځانگړي پروگرامونه شته، خو دا باید هېره نه کړو چې ډېر افغانان د خپلو ځانگړو دودونو، کلتور، ځانگړنو او ستونزو له کبله د ادغام له دې پروگرامونو سره بشپړه ملتیا نه شي کولای. له بل پلوه د جرمن مېشته افغانانو خپل منځي اړیکې هم هغومره پیاوړې نه دي لکه څومره چې باید وي او د دې کار په لاملونو کې، په بېلابېلو وختونو کې د مختلفو سیاسي او ایډیالوژیکو فکرونو لرونکو کسانو راتگ او یا هم دلته د راتلونکو کسانو د راتگ د نېټو تر منځ اوږد واټن وي. په دې ډول د افغانانو یوه ستره برخه له دواړو ټولنو بېله پاته شوې او د یو ځای کېدلو هڅې یې یا نه دي شوې او یا هم له ناکامۍ سره مخ شوې دي. د دې کار لاملونه هم اوږده بحث ته اړتیا لري. د دې اړیکو د ساتلو او پیاوړي کولو یو بل دلیل د ټولنیزو ستونزو او ننگونو پر وړاندې یو بل ته اوږه ورکول او د جلاوطنۍ د احساس راکمول په گوته کولای شو. په دې ډول سلگونه نور دلایل شته چې موږ یې د یوه داسې خوځښت رامنځته کولو ته هڅولي او یا اړ کړي یو چې په وسیله یې د جرمن مېشتو افغانانو تر منځ د اړیکو یو پل رامنځته شي او په رسنیز، کلتوري او ټولنیزو برخو کې د یوه گډ دریځ په توگه کار ترې واخستل شي.

د هڅوب شالید

د جرمن مېشتو افغانانو لپاره د یوه گډ دریځ رامنځته کول له لویه سره اړتیا گڼل کېده او د رامنځته کوونکو تر منځ یې ځینې وخت په اړه نارسمي بحثونه شوي وو. د هڅوب لومړۍ غونډه د ۲۰۲۲ کال د سپتمبر میاشتې په لومړۍ نېټه وشوه. په غونډه کې د افغانانو لپاره د یوه گډ دریځ د رامنځ ته کېدو په اړتیا، ستونزو او فرصتونو خبرې وشوې او هوډ وشو چې داسې یو دریځ به رامنځ ته کېږي، څو په مرسته یې د افغانانو تر منځ د همغږۍ چارې سمبال شي او افغانان د یوې فعالې کتلې په توگه د ټولنې برخه شي. له هغه مهاله د هڅوب د جوړښت، فعالیتونو، څانگو او جزئیاتو په اړه پر له پسې ناستې او هڅې کېږي.

د هڅوب نوم

د دې دریځ لپاره د «هڅوب - HAZOB» نوم غوره شوی دی.

(هڅوب) په جرمني کې د افغانانو د پیوستون باوري چتر دی چې موخه یې دلته د خورو ورو هیوادوالو وصل ساتل دي، د نومونې فلسفه یې هم داده چې افغانان د خپل کلتور او ثقافت پر بنسټ متمایز شي، استاد غضنفر هڅوب سوچه او نسبتا نوې پښتو کلمه ښيي او لومړی وړاندیز یې هم د ارواښاد وزیر محمدگل خان له لوري بولي، چې د تورو د مجموعې مفهوم یې د ثقافت او کلتور پر بنسټ د ولسونو ښه پیژندنه ده.

په انساني ټولنو کې د وگړو تر منځ خپل منځي اړیکې او د هغو ډول د هماغه ټولنې د پایښت او ودې بنسټ جوړوي، هره ټولنه ځانگړي ارزښتونه، دودونه او د پېژندنې شاخصونه لري او په همدې محور یې وگړي یو له بل سره اړیکې پالي، همدا پالنه او راشه درشه د یوې ټولنې د وجود ریښې ساتي او پیاوړې کوي.

کله چې د یوې ټولنې یوه برخه د افرادو په بڼه یوه متفاوت چاپیریال ته ننوزي، نو دې افرادو ته ستونزمنه ده، چې هم د خپلې اصلي ټولنې ارزښتونه خوندي وساتي او هم په نوې ټولنه کې د ادغام په نوم د یوې ټولنې پر وضع شویو قواعدو ځان برابر کړي.

هغوی چې نسبتا په منځني عمر کې یوې نااشنا ټولنې ته ور گډیږي، ښايي خپل تېر ثقافت او کلتور یې تر ډیره په یاد پاتې شي؛ خو د کوچنیانو یا راتلونکو نسلونو په اړه به بیا دا باور سخت وي، ځکه نو اړتیا شته چې په یوه متفاوته ټولنه کې هغه افراد چې اصلي ژبه، کلتور، فکر، دین او مذهب یې سره یو دي د یوه جوړښت په توگه د همغږۍ ادرس ولري، چې په مرسته یې د قوت حس وکړي، له اسانتیاوو گټه واخیستلی شي، په ستونزو کې یې مرسته وشي او د ادغام بهیر یې هم چټک او اسانه شي.

غواړي څه کول هڅوب

جرمني له هغو اروپايي هیوادونو یو دی چې له اوږدې مودې راهیسې پکې زرگونه افغانان مېشت دي او په ۲۰۲۲م کال کې دا شمیر تر ټولو زیات شو او لاهم د زیاتېدو په حال کې دي، خو هغه ډول چې ورته اړتیا ده، د دوی د انسجام او همغږۍ لپاره کوم ځانگړی ادرس نشته. په ډیری اروپايي هیوادونو او ځانگړي ډول جرمني کې د ډیری نورو هیوادونو وگړي د خپلو

ستونزو د حل او نورو گڼو موضوعاتو لپاره وړې او سترې ټولنې لري او کله چې یې کوم وگړی له ستونزې سره مخ کېږي، نو په ډیر ساده ډول ورته د حل لاره پیدا کوي او لاسنیوي یې کوي، یا له همدې لارې په ټولنیز ژوند، اقتصاد، پرمختگ او سیاست کې رول او ان خپل ځای لري؛ خو له بده مرغه په جرمني کې مېشت افغانان لکه څنگه یې چې دلته شمېر ډیر دی ستونزې یې هم

ډیرې دي؛ خو د همغږۍ او را ټولیدنې کوم ځانگړی ادرس نه لري او که کله یې کوم ادرس رامنځته کړی یا یې د رامنځ ته کېدو هڅه شوې تر یوه ځانگړي ایالته محدود شوی یا هم په نیمه لاره کې بیرته له منځه تللی. له همدې امله دلته مېشت افغانان چې کله له کومې ستونزې سره مخ کېږي یا یې په انفرادي ډول د حل لپاره هڅه کوي او یا هم اړ کېږي چې د نورو هیوادونو وگړو ته د مرستې لاس وغځوي، چې له بده مرغه ډیر ځله یې پایلې منفي او کله کله هم ډیرې دردوونکې وي.

موږ همدې ټولو ستونزو، اړتیاوو او ننگونو ته په پام دا ځل هوډ کړی چې، دلته خواره واره افغانان سره راټول کړو، یو واحد او په جرمني کې افغان ادرس رامنځ ته کړو او له بیلابیلو ستونزو سره د مخامخ افغانانو لاسنیوی وکړو. ښایي دا لاره ستونزمنه وي، خو موږ به د مخ په وړاندې تگ هڅه کوو او دې سترې موخې ته د رسېدو لپاره به خپل توان کاروو. ښکاره خبره ده چې په دې برخه کې د هر جرمن میشتي افغان همکاري زموږ لپاره مهمه ده او موږ به همدې هیله متيې رانغښتې دي؛ ځکه نو موږ د خپلو هیواد والو چوپړ د ځان ویاړ بولو او مخ په وړاندې به ځو. یا هو!

ماته دا نصيحت کړې پاچا خان دی
څوک چې خپله ژبه سپکه گڼي، سپک شي
دغه گفت د داسې لوی ملنگ د خولې دی
څوک چې خپله ژبه ورکه کړي، نو ورک شي

په بهرنيو هيوادونو کې په مورنۍ ژبه د زده کړو ارزښت او لارې چارې

په هيواد کې دننه په پلازمينه کابل او زياترو ولايتونو په تيره شمالي او جنوب لويديځو ولايتونو کې اکثريت پښتو ژبي ماشومان په بله ژبه زده کړې کوي همدغه تبديلي د ازبکي ژبې له ماشومانو سره هم روان دی. په پښتونخوا کې خو پښتو ژبه هم له دفتر وتلې هم له مکتبه. په دې برخو کې دمخه هم بحثونه شوي او سيمينارونه جوړ شوي دي. را به شو په بهرنيو هيوادونو کې د مورنۍ ژبې د زده کړو مسلې ته.

له بده مرغه بايد ووايو په بهر کې په تيره اروپا کې د مورنۍ ژبې د ساتلو لپاره اړوند مسوول ارگانونه هيڅ ډول پلان او پاليسي نه لري. دلته کولی شو ووايو چې ټول ماشومان په مورنۍ ژبه له زده کړو بې برخې دي او په ځينو کورنيو کې خو له منځه تللې يا هم له منځه تللو په حال کې دي.

په بهرنيو هيوادونو کې د مورنۍ ژبې په وړاندې زياتې ستونزې شته، دلته زموږ ماشومان هم زده کړې په نورو ژبو کوي او هم خپل ټول وخت د نورو هيوادونو له ماشومانو سره تېروي. پخپله ژبه نه څه اورې نه څه لولي، خو په نورو ژبو هر څه ورته مهيا دي. بل خوا دلته هم زموږ ځينې گاونډي هيوادونه کوشنې کوي افغانان په فرهنگي لحاظ تر خپلې اغيزې لاندې وساتي. څه موده دمخه مې په آلمان کې د يوه گاونډي هيواد د سفارت د فرهنگي چارو له مسوول سره خبرې کولې، هلته پوه شوم چې نور څومره په دقت او همغږي سره کار کوي او دلته هم لا موږ ته غله دي خو موږ څومره بې غوره يو.

ځينو وطنپالو افغانانو پخپلو هڅو سره په ځينو اروپايي هيوادونو کې افغان ماشومانو ته په مورنۍ ژبه د تدريس کار پيل کړی دی، چې د ډيرې زياتې ستاينې وړ دی، خو دا ډير کم دی او نه شي کولای ټولو افغان ماشومانو ته ورسېږي، نو څه کول په کار دي؟

راځئ په دې اړه پراخ بحثونه وکړو د حل لارې ومومو او د عملي کيدو لپاره يې لاس په کار شو. ځينې وړانديزونه او مشورې:

په بهرنيو هيوادونو کې اوسيدونکو ماشومانو لپاره د خپلې مورنۍ ژبې ساتل ډير ارزښتمن دي

په بهر کې زموږ ماشومان په بهرنيو ژبو زده کړې کوي د اوسيدو په سيمه کې هم په پردۍ ژبه خبرې کوي ځينې خو لا په کورونو کې هم د هماغه هيواد ژبه پخپلو مينځو کې وايي چې د وخت په تيريدو سره يې مورنۍ ژبه يو مخ هيرېږي.

علم گل سحر

د مورنۍ ژبې د ارزښت په اړه ډيرې ليکنې او خبرې شوې دي که په لنډ ډول ووايو هر انسان له خپلې مورنۍ ژبې سره عاطفي پيوند لري ماشوم د خپل چاپيريال د اشياو درک د مورنۍ ژبې په وسيله کوي، د لغاتو ذخيره يې په مورنۍ ژبه وي. موږ خوبونه پخپله مورنۍ ژبه وينو فکر پخپله مورنۍ ژبه کوو، مورنۍ ژبه تر هويتې هغه زياتره علمي اړخ لري کولی شو ووايو چې له مورنۍ ژبې پردی والی له ځانه پرديوالی دی.

ځيرنو ښودلې که ماشوم ته پخپله مورنۍ ژبه زده کړې ورکړل شي ذهنيت يې ښه وده کوي او په روحی سلامتيا يې زيات اغيز لري، مورنۍ ژبه د ماشوم پر ځان باور زياتوي او پخپل فرهنگي هويت وياړ يې شخصيت ته لا تبارز ورکوي دغه راز په کورنۍ کې د عواطفو او د ماشوم او ميندو پلرونو ترمنځ د عاطفي اړيکو په پياوړتيا کې مهم رول لري. هغوی چې له مورنۍ ژبې محروم ساتل کيږي له پرمختگه پاتې کيږي هغه مفاهيم چې په ماشومتوب کې يې له خپلې مور څخه اوريدلي که په بله ژبه ورته ښودل کيږي دومره هغه ته د درک وړ نه وي څومره چې د خپلې مورنۍ ژبې مفاهيم ورته د دقيق درک وړ وي، ځکه په دوهمه ژبه د دې مفاهيمو را اړول په هر عمر کې ستونزمن وي. يونسکو وايي هغوی چې نه شي کولی پخپله مورنۍ ژبه خبرې وکړي، ولولي او وليکي نالوستی گڼل کيږي، نو دا پر موږ لازمه ده چې خپلو ماشومانو ته چې هر ځای وي او په هر ډول شرايطو کې په مورنۍ ژبه د زده کړو زمينې برابرې کړو

له بده مرغه بايد ووايو چې افغان ماشومانو ته په مورنۍ ژبه د زده کړو زمينې هم په هيواد کې دننه محدودې دي او ډيری ماشومان پخپله مورنۍ ژبه له زده کړو بې برخې دي او له هيواده بهر خو واقعاً دا مسله د ډيرې اندېښنې وړ ده.

په بهرنيو هيوادونو کې بايد د مورنۍ ژبې د تدريس يو ځانگړی نصاب رامنځ ته شي د اوسنيو درسي کتابونو تر څنگ لازمه ده د بهر ميشتو افغان ماشومانو لپاره نوي درسي کتابونه برابر شي.

که د اوس لپاره په ځينو بهرنيو هيوادونو کې د افغانانو لپاره د ځانگړو ښوونځيو جوړول ستونزمن وي کيدای شي له موجودو امکاناتو څخه گټه واخيستل شي. د مثال په توگه په زياترو ښارونو کې افغانان خپل جوماتونه لري په کار ده د نورو ديني زده کړو تر څنگ چې هغه هم بايد په مورنۍ ژبه وي همدا درسي کتابونه هم تدريس شي. د دې لپاره کيدای شي د جوماتونو ملا امامانو او بهر ميشتو افغانانو لپاره حق الزحمه هم په پام کې ونيول شي.

دغه راز بهر ميشتي افغانان کولای شي پخپلو سيمو کې د فرهنگي ټولنو په جوړولو سره د همدې ټولنو له لارې د حکومت په مرسته په فارغ وخت کې د خپلو ماشومانو لپاره په مورنۍ ژبه د تدريس زمينه برابره کړي.

په ځينو هيوادونو کې افغانانو خپل ټلویزيونونه او راډيوگانې جوړې کړې دي بايد د مورنۍ ژبې د زده کړې په برخه کې د هغوی له امکاناتو څخه هم گټه پورته شي.

بايد په افغانستان کې د ماشومانو لپاره ليکل شوي کتابونه واخيستل شي او په بهر کې د بهر ميشتو افغانانو د فرهنگي ټولنو له لارې افغان ماشومانو ته وړيا وويشل شي.

د فرهنگي ټولنو او نورو اړوندو ادارو له لارې دې د کوربه هيوادونو په ژبو د ليکل شويو کتابونو د ژباړې بهير په پراخه کچه پيل شي.

په اوس وخت کې زياتره ماشومان په کمپيوټري گيمونو خپل وخت تيروي او دا گيمونه ټول په نورو ژبو دي ، په کار ده دغه گيمونه زموږ پخپلو ژبو پښتو او دري وژباړل شي او د کورنيو مشران يوازې هماغه گيمونه د خپلو ماشومانو لپاره وپيري.

بهر ميشتي افغانان په دې برخه کې تر ټولو مهم رول لري. که دوی دې ته پاملرنه وکړي اولادونه به يې خپله ژبه هيڅ وخت او هيچيرې هيره نه کړي. له بده مرغه بايد ووايو چې ځينې کورنۍ شته چې په دې وياړي اولادونه يې پخپلو مينځو کې بهرنۍ ژبه وايي او وياړي چې اولادونه يې په بهرنيو ژبو ښه پوهيږي او ليکنې هم ورباندې کوي، خو دې ته يې پام نه وي چې خپله ژبه يې هيره شوې او يا د هيريدو په حال کې ده.

استاد الفت فرمايي:

نورې ژبې زده کول که لوی کمال دی
خپله ژبه هيرول بې کمالی ده

ضروري دي ، بلکې د دې لپاره هم مهمې دي چې زموږ ځوانان وکولای شي له دې ژبو څخه گټور اثار خپلې ژبې ته را وژباړي. ويل کيږي کله چې په چکوسلواکيا کې شوروي پلوی رژيم رامنځ ته شو د دې هيواد هغه روشنفکران چې له نوي دولت سره مخالف و د لويديځې اروپا هيوادونو ته مهاجر شول خو له مهاجرت سره سم يې ټولني جوړې کړې نه يوازې په کوربه هيوادونو کې يې خپله ژبه او فرهنگ وساته او وپاله، بلکې خپلې گټل شوې پيسې به يې د خپل هيواد د ماشوماتو د تعليم لپاره چکوسلواکيا ته استولې. دوی د رژيم مخالفت وکړ خو زموږ د ځينو مهاجرو افغانانو غوندې يې د خپل هيواد او خپلو خلکو مخالفت ونه کړ.

مورنۍ ژبې ته تر ټولو دمخه بايد ميندې او پلرونه زياته پاملرنه وکړي که ميندې او پلرونه ورته توجه ونه کړي په دې برخه کې ډيرې هلې ځلې په اوبو لاهو کيدای شي.

په کابل کې زموږ يو شمير ملگرو په مورنۍ ژبه د ښوونځيو د جوړولو لپاره کار او مبارزه کوله ډيرې برياوې يې هم لرلې، خو د دوی لويه ستونزه زياتره وخت له پښتني مور او پښتانه پلار سره وه. مقامات به راضي شول، ښوونکي به پيدا شول او کتابونه به هم په ډيرو ستونزو پيدا شول، خو د شاگرد پلار به دې مخې ته ودریده ويل به يې زما لور يا زوی دې په مورنۍ ژبه زده کړي نه کوي. تر دې نو لويه بې غوري به چيري وي چې پلرونه او ميندې دې خپل اولاد په زور له ځانه ليرې کړي. جگړې او مهاجرتونو موږ له خپل وطنه پردي کړي يو، بيژنم داسې افغانان چې د نورو هيوادونو د پرمختگونو په يادولو سره پخپل وطن پورې خاندې. په نورو ژبو د تعليم د پراخې زمينې او ډيرو موادو د شته والي په يادولو سره پخپله ژبه ملنډې وهي په داسې حال کې به يې نو اولادونه څرنگه له خپل وطن او ژبې سره پاتي شي. هغوی چې په بل هيواد کې را لوی شوي او روزل شوي او پخپل وطن کې جگړې او وحشت ويني او بيا له خپلو مشرانو دا ډول خبرې هم واورې له خپل وطن او خپلې ژبې يې کرکه کيږي.

د مشرانو خو د افغانستان د سولې طلايي کلونه په ياد دي هغه وختونه يې ياد دي چې همدا بهرنيان به زموږ د گران هيواد سيل ته راتلل او زموږ ژبه به يې زده کوله. هغه وخت موږ هم د ژوند په ټولو برخو کې يوه معيار ته رسيدلي وو، موږ يو هوسا او نسبتاً بسيا ملت و. خپلو اولادونه ته بايد هماغه طلايي دورې وريادې کړو او دا ورته ووايو چې له موږ څخه خو تويې شوه تاسې د هماغې خاورې بچيان ياست، دلته زده کړې وکړئ، عالمان شئ د دې ځای ژبې زده کړئ خو خپله ژبه مه هيروئ د دې خلکو د پرمختگ راز خپلو خلکو ته وواياست د دې هيوادونو دا رازونه را پيدا کړئ چې څنگه له تيارو رڼا ته راووتل

افغان ميرمنو په خپله ټولنه کې زياتره وخت د ماشومانو پر کتابونو او زده کړو بحثونه کول او د نورو کتابونو تر څنگ يې د ماشومانو لپاره لسگونه کتابونه له بهرنيو ژبو را وژباړل او يو شمير يې په ډيرو لږو امکاناتو چاپ کړل. په بهر کې افغان ميرمنې په ټولنيزو او فرهنگي ډگرونو کې فعالې دي خو هڅې يې د قناعت وړ نه دي په تيره د مورنۍ ژبې د زده کړې او تدريس په برخه کې يې کوم خاص فعاليت نه تر سترگو کېږي.

لازمه ده دلته افغان ميرمنې همداسې ټولنې ولري په ټاکلو وختونو کې سره کينې او په موجوده ستونزو بحثونه وکړي هغوی تر بل هر چا په دې ستونزو پوهيږي او حل لارې يې لټولی شي. د ماشومانو لپاره يوه دايماً فعاله ويبپاڼه او په فيسبوک کې يوه يا څو ځانگړې پاڼې ضرور دي چې ولرو. له همدې لارې کولی شو د افغانستان د ننه او بهر ميشته ماشومان سره نږدې کړو او په مورنۍ ژبه د انلاين تدريس يو منظم سيستم را منځ ته کړو. په دې برخه کې بايد دولتي مسوول ارگانونه او خپله خلک لاس په کار شي.

په بهر کې د ماشومانو د عمر د هرې کنگوري لپاره پريمانه کتابونه شته، دغه زياتره کتابونه د افغان ماشومانو لپاره که وژباړل شي او چاپ شي موږ به د خپل مسووليت يوه برخه تر سره کړې وي. ځينې دوستان وايي په بهر کې چاپ کتابونه د بهرنيو ماشومانو لپاره دي په داسې حال کې چې داسې نه ده، ځکه وايي:

ماشومان که د مشرق که د مغرب دي

د ژباړو او د خندا انداز يې يو دی

له ځينو خاصو مواردو پرته چې ممکن زموږ ماشومان ورسره بلد نه وي لکه سمندر او سمندري حيوانات ... نور نږدې زموږ ټول فولکلور سره يو او نږدې دی. په جرمني کې ميرمن اناهيټا روهي د افغان ماشومانو لپاره د جرمني ماشومانو کتابونه ژباړلي دغه راز مصور بنسټ او په کابل کې ميرمن کلتوري - ټولنيز بهير د بهرنيو هيوادونو د ماشومانو لپاره ډير کتابونه وژباړل چې زموږ ماشومانو ډير خوښ کړل. موږ ته لازمه ده چې ډيرې همداسې لارې چارې ومومو او خپل ماشومان وژغورو چې سبا له ځانه پردي نه وي که نن ماشوم له خپل فرهنگ او خپلې ژبې ليرې وي سبا چې لوی شي تل به د هويت او شخصيت له بحرانه ځورېږي، نو راځئ خپل ماشومان وژغورو او له مورنۍ ژبې سره يې لوی کړو.

د دوی کتابونه پخپله ژبه خپلو خلکو ته ترجمه کړئ. خپل خلک هم درسره پوه کړئ د وطن بايللی عظمت تاسې بيرته را ژوندی کړئ. د بهر ميشته افغانانو کورنيو ته په کار ده خپلو اولادونو ته د خپلې ژبې ارزښت څرگند کړي. پخپلو کورونو کې منظم کتابتونونه ولري او له وطن څخه نوي چاپ شوي اثار راوغواړي له خپلو اولادونو سره يې په کور کې تدريس کړي.

حتمي نه ده موږ د اروپا په يوه ښار يا يوه کلي کې څو تنه ليکوال لرو بيا هلته فرهنگي ټولنه جوړه کړو. که په کومه سيمه کې د افغانانو دوه کورونه هم وي دوی دې پخپل منځ کې اتحاديه يا ټولنه جوړه کړي. يوه بله تجربه چې ممکن ډيرو ته ناشونې وي خو دلته يې يادونه ضروري بريښي داده چې ځينو بهر ميشته افغانانو د دې لپاره چې اولادونه يې خپله ژبه هيره نه کړي او په بله ټولنه کې بيخي تري ورک نه شي د خپل اوسيدو سيمه يا آن هيواد بدل کړی دی. زه داسې افغانان پيژنم چې يوازې په همدې خاطر يې له يوه هيواده بل هيواد ته کډه کړې ده او ښه پايله يې هم تر لاسه کړې ده. اولادونو يې په يوه هيواد کې زده کړې وکړې بهرني ملگري او دوستان يې پيدا کړل چې تل به له هغوی سره په اړيکه کې و او تل به يې بهرنۍ ژبه په خوله وه. خو چې بل محيط ته ولاړل بيرته مجبور شول خپله ژبه يې خپله کړه.

موږ ته په کار ده د خپلې ژبې د ساتلو لپاره له ټولو امکاناتو کار واخلو. موږ په کابل کې د مصور بنسټ په نوم د ماشو ادبياتو يوه ټولنه لرله د دې بنسټ له خوا د پنځوسو په شاوخوا کې د لکونو په تيراژ کتابونه چاپ او وويشل شول. په دې ټولنه کې به موږ د ماشومانو لپاره د کتابونو د چاپولو په برخه کې بحثونه کول ځينو دوستانو د ماشومانو لپاره پر کتابونو او ليکنو د کره کتنې غونډې جوړولې چې ډيره ښه پايله يې لرله.

په بهرنيو هيوادونو کې زموږ د وطن ډير نامتو استادان او عالمان ميشته دي، دوی او دلته زموږ نور وطنوال کولی شي د ماشومانو لپاره دا ډول ټولنې را منځ ته کړي. دوی کولی شي په اوونۍ يا مياشت کې يو ځل سره کيني او په دې مسايلو بحث وکړي او عملې لارې چارې وسنجوي او عملي کړي. دغه راز موږ په کابل او ځينو ولايتونو کې د ميرمن کلتوري ټولنيز بهير په نوم ټولنې درلودې چې يوه څانگه يې په آلمان کې هم وه.

کډوالي له جگړې او نا امنۍ وروسته د افغانستان او افغانانو له نامه سره تړلی نوم دی، څلورېشت کاله کيږي چې افغانان د هر نظام له را نږدو سره دغه ترخه تجربه تکراروي او دا دي په افغانستان کې پنځمه لسيزه هم دکډوالي له يوې نوې څپې سره پيل شوه. د ملگرو ملتونو دکډوالو چارو « يو،ان،ايچ،سي،ار» د يوه راپور پراساس، شاوخوا شپږ نيم ميليونه افغانان په بهرنيو هيوادونو کې اوسېږي چې لوی شمېر يې په ايران او پاکستان کې دي، خو ښايي پر افغانستان وروستۍ راغلې څپې د کډوالي دا کچه څو چنده لوړه کړې وي او دا نه تکرارېدونکی داستان لاهم روان دی. خو آيا مهاجرت يوازې د بدبختۍ نوم دی؟ ښايي افغانستان دکډوالي لوړ شمير ولري، خو يوازینی هيواد هم نه دی چې کډوال لري، په ننۍ نړۍ کې ډيری کسان له جنگ جگړو وروها خوا د اقتصادي فرصتونو او نورو اسانتياو لپاره هم کډوالي ته مخه کوي او د خپل ژوند د مسير بدلولو لپاره دکډوالي پرمټ نوې لارې چارې لټوي. د ساينس او ټکنالوژۍ له برکته ننۍ نړۍ خورا کوچنۍ شوې او د يوه کلي بڼه يې غوره کړې ده،

فرصت که ننگونه!

کډوالي!

مجيب الرحمن احساس

هرڅوک کولای شي هر کله چې وغواړي د نړۍ له یوې برخې بلې برخې ته په خورا ساده ډول سفر وکړي.

د امریکا متحده ایالات چې اوس مهال د نړۍ اقتصادي او سیاسي سر لاری هیواد بلل کېږي، لوی شمېر وگړي یې بهرنیان دي او د دې هیواد پخوانی ولسمشر بارک اوباما د افریقا د لویې وچې کېنیا هیواد څخه و، چې مور او پلار یې امریکا ته کډوال شول او بارک اوباما له یوه عادي کډوال څخه د زده کړو په برکت د امریکا متحده ایالاتو سیاست ته ور دننه شو، د پارلمان غړی شو او بلاخره د دې هیواد لومړنی تور پوستی ولسمشر شو.

همدا شان د دې هیواد د اوسني ولسمشر جو بایدن مرستیاله کاملا هاریس یوه اسیاسي میرمنه ده چې کورنۍ یې کلونه مخکې امریکا ته کډواله شوې ده.

د امریکا متحده ایالاتو ترڅنګ، د دې لویې وچې په ډیری هیوادونو زرګونه بهرني وگړي چې هلته کډوال شوي د دې هیوادونو په سیاستونو کې مهم رول لري.

دغه راز د بریتانیا اوسنی صدر اعظم ریشي سوناګ هندي الاصله بریتانیایی دی او دې ته ورته دګڼو پرمختللو اروپایي هیوادونو دکابینې وزیران بهرني کډوال دي او د دې هیوادونو په سیاسي، اقتصادي او ورزشي پرمختګونو کې لوی لاس لري.

ښایي په استثنايي ډول ځینې افغانان هم وي چې په نورو هیوادونو کې لوړې دولتي دندې ولري او په نړیواله کچه پیژندل شوي وي، چې بیلګه یې زلمی خلیلزاد یادولای شو، خو له بده مرغه لوی اکثریت کډوال شويو افغانانو د دې هیوادونو له مهمو فرصتونو ګټه نه ده اخیستې.

ډیری افغان کډوال چې دې هیوادونو ته تللي د پرمختګ او زده کړو پرځای یې په ورځني ډول د پیسو ګټلو ته ترجیح ورکړې ده او د دې پرځای چې د زده کړو له لارې د پرمختګ لوړو پوړیو ته ورسېږي له هماغه پیله یې سختو او درنو کارونو ته مخه کړې، چې له بده مرغه نه د پیسو څښتنان شوي او نه یې هم زده کړې کړې او دا دي تر ننه په هماغو سختو کارونو کې بوخت پاتې شوي دي.

ممکن ځینو افغانانو په یادو هیوادونو کې واړه تجارتونه او کاروبارونه پیل کړي وي، خو بیا هم تر یوې محدودې کچې پاتې شوي او د پرمختګ لپاره یې هڅه نه ده کړې.

خو آیا لاهم د بدلون وخت نه دی را رسېدلی؟

لویدیځ هیوادونه د زده کړو لپاره تر ټولو مساعد هیوادونه دي او باید دې هیوادونو ته راتلونکي افغانان تر هرڅه لومړی د زده کړو په اړه فکر وکړي.

ممکن اقتصادي ستونزې د زده کړو د مخنیوي پر وړاندې خنډ ووسي، خو په دې هیوادونو کې شته فرصتونو ته په پام، ډیرې داسې لارې چارې شته چې د زده کړو ترڅنګ کار هم کولای شي او خپلې اقتصادي ستونزې حل کولای شي.

په افغانستان کې تر وروستي سیاسي بدلون او یوې بدې غمیزې وروسته، یو ځل بیا زرګونه افغانان اړ شول چې خپل هیواد پرېږدي او لویدیځو هیوادونو ته مخ کړي.

خو داځل یې توپیر دا دی چې د دې کډوالو لوی شمېر لوستي او مسلکي ځوانان دي چې دافغانستان په دولتي ادارو کې دکار تجربه هم لري.

خو کله کله بحرانونه لوی فرصتونه هم رامنځ ته کوي، ممکن ګڼو افغانانو ته دا فرصت په سختۍ لاس ته ورغلی وي او اوس چې دلته را رسېدلي، ښه ده چې له دې چانس په تر ټولو ښه ډول کار واخلې او د پخوانیو تجربو د تکرار پرځای د زده کړو په فکر کې شي.

له شک پرته چې له یوه نا اشنا محیط سره بلدیتا هم کله کله وخت نیسي او ستونزمنه وي، خو ښه ده چې لویدیځ ته راغلي افغانان په ځانګړي ډول هغه کسان چې لږ تر لږه لوړې زده کړې لري، باید د یوه اوږد مهال پلان په درلودلو سره د نورو هیوادونو د کډوالو له بریالیتوبو تجربه ګټه واخلې.

ښایي د افغانستان اوسني سیاسي او اقتصادي ناسم وضعیت هغوی ناهیلې کړې وي او د بدلون تمه ورته اسانه نه وي، خو تجربو ښودلې هغه نظامونه چې د خلکو ترمنځ رېښې ونه لري دوامداره نه پاتې کېږي او باید دغه ځوانان د ناهیلۍ پرځای د خپل هیواد لپاره هم فکر وکړي.

ممکن ځینې افغانان په لویدیځ کې د اوږد مهاله پاتې کېدو په فکر کې وي، خو له شک پرته چې وطن وطن دی او حتمي ده چې ډیری کسان بیرته ورتلونکي دي، خو ولې خالي لاس؟

او هغوی چې دلته د اوږد مهاله پاتې کېدو په فکر کې دي، ولې د ورځني کار او څو پیسو ګټلو پرځای پر زده کړو تمرکز ونه کړي! د دې هیوادونو یوه لویه ځانګړنه داده، چې بشري ظرفیتونو او مسلکي کدرونو ته خورا درناوی لري او له ځینو استثنايي حالاتو پرته، له توکمي او نژادې توپیر پرته ورته دکار زمينه مساعدوي او فرصت په لاس ورکوي چې لا وځلېږي.

تجربو ښودلې چې افغانان له هیچا هم کم نه دي او که چیرې زیار وباسي کولای شي چې د نړۍ په هر میدان کې سیالي وکړي او لوړو مقامونو ته ورسېږي.

نو همدې ټولو مسایلو ته په کتو هغه افغان کډوال چې دلته د اوږد مهال لپاره د پاتې کېدو په فکر کې دي او یا هم بیرته هیواد ته د تلو پلان لري، باید د خپل ځان د ظرفیت پر لوړو او زده کړو تمرکز زیات کړي او نور پخوانۍ تجربې تکرار نه کړي.

لاسنيوی

ادغام په جرمني کې افغان کډوالو ته د لارښوونې او د هغوی د ستونزو د حل ځانگړې برخه ده. موږ به په دې برخه کې تاسې ته جرمني کې د ادغام، ژوند، کاروبار او کډوالۍ په اړه بيلابيل مطالب خپروو. پيل يې دلته دکډوالو ترمخ دکورنيو ستونزو پر عواملو او لارو چارو کوو.

محب زغم

د کورنيو ستونزو عوامل

په اروپا، په تېره بيا په جرمني کې مېشت افغانان له ځينو کورنيو ستونزو سره مخامخ دي. په دې ستونزو کې مالي مسئلې، کار او تعليم، له نوي فرهنگ سره جوړجاړی، د ماشومانو د حقونو او آزاديو او ډسپلين تر منځ ټکرونه او ځينې نورې شاملې دي. د ليکنو په دې لړۍ کې به يوه يوه ستونزه راسپړو او حل لارې به يې بيانوو.

ممکن د دغو ستونزو د حل لپاره تاسو نورې متفاوتې او ښې لارې تجربه کړې وي، نو که خپلې بريالۍ تجربې شريکې کړئ، ممکن د نورو کورنيو د ستونزو په حلولو کې مرسته وکړئ.

د پيسو پر سر دعوې دنگلې

په جرمني کې د هر انسان لپاره د ژوند د لومړنيو ضرورتونو د پوره کولو لپاره پيسې ورکول کېږي. څوک چې کار کوي او کافي عايد لري نو هغوی خو خپلې پيسې لري خو څوک چې په مختلفو دليلونو کار نه کوي يا کار نه شي کولی نو دولت ورته مياشت په مياشت پيسې ورکوي.

نوي راغلي افغانان د ژبې او احياناً د يوه کسب تر زده کولو پورې له دولت نه پيسې اخلي. همدارنگه اکثره پخوا راغلي خلک هم په مختلفو دليلونو کار نه کوي او جاب سنټر ورته مياشتني تخواه ورکوي. دغه پيسې د کورنۍ د هر غړي لپاره مقررې دي او د پيسو د ورکړې په فورم کې د هر چا حساب معلوم دی چې پلار او مور ته څو څو روپۍ ورکول کېږي او هر اولاد ته يې څومره پيسې پرې کېږي.

په کورنيو کې د ستونزو يو لوی عامل د دغو پيسو د لگولو څرنگوالی دی، ستونزه په دغو دليلونو راوړل کېږي:

په وطن کې خپله خپلوانو ته د پيسو لېږل، له اولادونو سره د پيسو په ورکړه کې دوهگونۍ چلن، د ښځې او مېړه تر منځ د پيسو د لگښت په اړه اختلاف، په مستۍ او عياشۍ پيسې لگول

دلته به دغه هر مورد توضیح او حل لاره ورته بيان کړو:

- ځينې نران په وطن کې خپلو خپلوانو ته د پيسو لېږل خپل مسووليت بولي خو که مېرمنې يې هم وغواړي چا ته پيسې ولېږي نو اجازه نه ورکوي. همدا وي چې ښځې وايي جاب سنټر تا ته هم پيسې درکوي او ما ته هم نو زه ولې له خپلو خپلوانو سره د مرستې حق نه لرم. بله مسئله په دې کې دا ده چې پلرونه د خپلو اولادونو ضرورتونه نه پوره کوي، دوی هغه پيسې چې دولت يې د اولادونو د خوراک څښاک، جامو، لوبو، سپورټ، چکر او تفريح لپاره ورکوي، په جيب کې اچوي او بيا يې نورو ته لېږي. ماشومان تر هغه مهاله پورې چې واړه وي، ممکن غږ ونه کړي خو کله چې لږ لوی شي او خپل حقونه وپېژني نو بيا لانجه کوي چې ولې زما لپاره موبایل يا لپ ټاپ يا د گېم او ساعت تېری وسایل نه اخلي او زما پيسې خپلو قريبانو ته لېږي.

- د خپل اولاد او مېرمنې حق په بل چا مه خورئ. په وطن کې د پاتو خپلوانو لاسنیوی ډېر ښه کار دی، انساني او اخلاقي کار دی خو د بل پیسې هغوی ته لېږل، ظلم دی. که د مرستې مېرانه لرئ نو د کار کولو مېرمنې هم اوسئ، کار وکړئ، د خپلې کورنۍ ټول ضرورتونه پوره کړئ او بیا که اضافي پیسې در پاتې شوې، په ویاړ او په خلاص مټ یې هر چا ته چې غواړئ، ور ولېږئ. که مو کار ته ملا نه ټیټېږي، نو یوازې د خپلې برخې پیسو نه سپما وکړئ او عزیزانو ته یې واستوئ.

- ځینې کورنۍ د لور او زوی یا کشر او مشر تر منځ توپیر کوي؛ مثلاً که زوی یې بایسیکل غواړي، ژر یې ورته اخلي، که زوی د گېم وسایل غواړي، ورته اخلي یې، خو د لور دغسې غوښتنې نه پوره کوي. حتی ممکن په خوراک او جامو کې هم دغسې تبعیض وشي او هر ښه او قیمتي شی د زوی لپاره واخیستل شي خو لور ته ارزان او بې کیفیته شیان وپېرل شي. ښایي په ځینو کورنیو کې خبره اپوټه هم وي. په هر حال، که د لور حق په زوی خورئ یا د کشر په مشر او یا برعکس، دا ټوله بې عدالتی او نا انصافی ده.

- که د دې ستونزې مخه نیول غواړئ، د هر چا حساب بېل کړئ. هر چا ته د پیسو په لگولو کې برابر حق ورکړئ. مور چې څنگه جرمني ته راورسېدو، د ټولې کورنۍ په خوښه مو داسې ترتیب جوړ کړ چې د کور د خرڅ خوراک او د کور د وسایلو پیسې ټول په گډه په مساوي توگه پرې کوو. مثلاً که په میاشت کې دولس سوه یورو د خرڅ خوراک لگښت وي، شپږ واړه دوه دوه سوه یورو پرې کوو. نور نو د هر چا له مقرري پیسې چې څومره پاتې کېږي، هغه یې خپلې دي او خوښه یې چې په جامو یې لگوي، ځان ته کمپیوټر اخلي، د کلپ فیس پرې کوي، که د گېم او تفریح شیان پرې رانیسي. د دې کار څو گټې دي. یوه دا چې عدالت کېږي او چا ته گپله نه درېږي چې ولې دې زما پیسې په بل ولگولې. بله گټه یې دا ده چې اولادونه مو پر ځان باور پیدا کوي، د مالي مدیریت مهارتونه زده کوي، د پیسو په قدر او د سپما په ارزښت پوهېږي. درېیمه گټه یې دا ده چې بې ځایه توقع نه کوي. که ټولې پیسې د پلار په جیب کې وي، ممکن هر اولاد ځینې غیر واقع بینانه توقعات ولري چې پوره کول یې ناممکن وي.

- کله کله د ښځې او مېرمنې تر منځ د پیسو د لگولو پر څرنگوالي لاندې پیدا کېږي، ممکن مېرمنه کنجوس وي او د ضروري شیانو اخیستلو ته هم زړه ښه نه کړي یا کېدای شي ښځه له نورو د سیالی په خاطر تر خپل وس زیات لوکس او نوي شیان وغواړي. ځینې مېرمنې په جامو او سینگار ډېرې پیسې لگوي او ځینې نارینه په سفر، چکر او خرابات.

د دې ستونزې حل هم په دې کې دی چې د هر چا پیسې بېلې وي او بیا یې خوښه چې خپلې پیسې په څه شي او څنگه یې لگوي. خو د کور د ضروري شیانو لکه خوراک او څښاک او لوبني کودي پر اخیستلو توافق باید وشي. ښځه او مېرمنه او ټول اولادونه یې باید سره کېني او په مشوره فیصله وکړي چې کوم شیان ضروري دي او باید واخیستل شي، څه شی بل وخت ته پرېښودل شي.

- په مستی او عیاشۍ پیسې لگول بل دلیل دی چې د کورنیو په منځ کې ستونزه جوړوي. یو نیم سړی ممکن خپل مسولیتونه ونه پېژني او ډېرې پیسې په سفر او چکر، مېلو چرچو، نشې او قمار یا فحاشۍ ولگوي. په دې حالت کې نو مېرمن یې حق لري چې ورسره دعوا وکړي. سم سړی که ځان ته سفر او مېلې خوښوي، خپلې کورنۍ ته یې هم غواړي. د جاب سنټر او سوسیال په پیسو خو مېله او چکر چندانې کار هم نه دی، خو بیا هم که مو زړه ورته کېږي نو کورنۍ مو چکر ته بوځی یا اجازه ورکړئ چې چېرته یې خوښه وي، هلته ولاړ شي.

- د دې ستونزې حل بیا هم د هر چا د پیسو په بېلولو کې ده. له اخلاقي فساد پرته چې نوره هر رقم تفریح او ساعت تېري غواړئ، په خپلو پیسو یې وکړئ چې په کور کې مو لاندې او شخړه رامنځته نشي.

- نو د پیسو پر سر د لاندو څلور واړه عمده عاملونه یعنې د ښځې او اولادونو په پیسو د بل چا لاسنیوی، د یو اولاد حق په بل خوړل، د کور د لگښتونو په اړه نه همغږي او په خپلو بندارونو او مېلو د پیسو لگول؛ په انصاف او عدالت سره لري کېدلای شي. د هر چا حق معلوم او خپله غاړه خلاصه کړئ. دې سره به په کورنۍ کې د پیسو د لگولو په سر لاندې ختمه شي.

شبير احمد سليمي

په جرمني کې ژوند، زموږ توقعات، ستونزې او حقيقتونه

چاته يې ممکن درک کول ستونزمن وي. کله چې په افغانستان کې وو، نو تمه وي چې يوه امن او داسې هېواد ته لاړ شو چې ژوند پکې وکړو او راتلونکي مو پکې جوړ کړو، خو چې راشو بيا نو د دې ژوند له حالت څخه سر ټکوو. دا چې موږ په افغانستان کې ژوند په ډېرو کمو امکاناتو کوو، که خپل شخصي هر ډول او هر څومره ډېر امکانات ولرو خو بيا هم زموږ د وطن هر سيستم د اروپا او په ځانگړې توگه د جرمني په پرتله ډېر وروسته پاتې دی. کله چې د راتگ تکل کوو او راځو په لاره مو خيال دا وي چې اوس به نو د ځمکې په مخ جنت ته څو يوازې د دکمې په وهلو به ډوډۍ راوړل کېږي او موږ به يې خورو. همداسې د ژوند نور امکانات هم ډېر زيات پرمختللي راته ښکاري او دا مو تمه وي چې لوکس کور به لرو او له هر ډول امکاناتو به مال مال وي. معمولاً دا تصور موږ له هغه انځوريزو فلمونو څخه اخیستی دی، چې موږ يې پر ټلويزيون يا هم پر انټرنېټ گورو. خو کله چې جرمني ته داخل شو، لومړی څو ورځې په کمپ کې انسان د حيرانتيا په حال کې وي او داسې انگېري چې دا ممکن اصلي جرمنی نه وي. د دغه کمپ له دوه درېيو ورځو ژوند وروسته مو بيا هم دا تمه وي چې ښايي په يوه مجلله اتلس پوږيزه ودانۍ کې مې کور وي او زه پکې له خوبه څښم او خورم. ځينې کسان ښايي همداسې ځايونو ته انتقال شي او ځينې د امکاناتو د نه شتون له امله يوه دولتي کور يا هم دولتي هاييم (دولتي کورونه دي چې خلک پکې د موقت وخت لپاره ساتل کېږي) نو هلته مو د تمې خلاف ځای وي يعنې څنگه چې موږ جرمنی په خپلو خيالونو کې ترسيم کړی وي د هغه هر څه خلاف وي. گورو چې دلته هم ستونزې شته، خواري به کوې ژوند به جوړوي او په خپلو پښو به ځان دروي نو زړه مو تنگ شي او څو ورځې وروسته د ډېرېشن اصطلاح زده کړو او په ډاکټرانو گرځو. په داسې حال کې چې په خپل وطن کې مو د دې مريضۍ نوم هم لا زده نه وي.

د بل هر وخت په پرتله ښايي په افغانستان کې د وروستي جمهورت له ړنگېدو وروسته ډېر افغانان نورو هېوادونو ته کډوال شوي وي، متاسفانه دا زموږ افغانانو د ژوند يو تريخ حقيقت دی. زموږ د کډوالۍ کيسې له ډېرو ناويلو شويو او مجبوریتونو ډکې دي. معمولاً انسان د نويو شيانو په تجربه کولو کې خورا له سخت حالت څخه تېرېږي. هغه که د ژوند په هره برخه کې وي، نو کله چې څوک داسې چاپيريال ته راځي چې هلته يې هر څه د تېر ژوند برعکس او ډېر زيات متفاوت دي نو ورسره عادي کېدل ډېر ستونزمن شي. ځينې وخت په نويو چاپيريالونو کې عادت کول کلونه نيسي خو د دې ستونزه يو ښه اړخ دا دی، چې په انسانانو پورې اړه لري چې څنگه غواړي ځان له دغه حالت سره عادي کړي. په دې ښايي تر بل هر چا افغانان ډېر ښه پوه شي چې کډوالي او له خپل وطن څخه لرې والی څومره سخت او نه هېرېدونکی درد دی. چېرې چې موږ پيدا شوي يوو او ريښې مو کړې دي، نو کله چې هلته درته ژوند سخت او پرېښودلو ته يې اړ شي دا ډېر سخت حالت دی. هر څه ممکن هېر شي مگر د بې وطنۍ درد ښايي هېڅ کله هېر نه شي. دا به منو چې زموږ وطن ښايي د نړۍ د درېيمې درجې هېوادونو په قطار کې هم وروستی ځای ولري خو بيا هم موږ ته د مور په شان خوږ دی ځکه هلته مو خاپوړي کړي او هلته مو د ژوند هره شېبه يوه خاطره گرځېدلې ده. نو ممکن اکثر و خلکو ته يې هېرول ډېر ستونزمن کار وي او پر دې ښايي د بحث لپاره زښته ډېرې جملې يو پر بل پسې ليکلو ته اړتيا ولري. معمولاً په وطن کې د پاتې ټولو خلکو تصور دا دی، چې هېڅ څوک له مجبوریته له دې وطن نه کډوالی ته نه دي اړ شوي، او د تښتېدلو پېغور هم راکوي چې متاسفانه دا د يوې لويې کتلې خلکو په حق کې ډېر بې انصافه قضاوت دی، د هر افغان د کډوالۍ تر شاه يوه دردناکه کيسه شته چې هر

دا ستونزه يوازې زموږ له ناسم تصور څخه رازېږي ځکه موږ څه په سترگو لېدلي نه وي خو په خيال کې مو جوړ کړي وي هغه هم په داسې بڼه چې ښايي په ټوله نړۍ کې ساری نه وي. زموږ دا سادگي اکثره وخت د دې سبب کېږي چې بېرته له هر ډول ستونزې سره سره وطن ته وگرځو او يا دومره اندېښنه او تشويش وکړو چې بيا مو درملنه سخته وي، يا مو هم ظاهر له ډېرې اندېښنې داسې حالت ته ورسېږي لکه د عمر مو چې لس کلونه تېر شوي وي.

دا هېڅکله د چاپيريال او د هېوادونو ستونزه نه ده، دا زموږ شخصي ستونزه ده چې په زوره غواړو ځانته يې پيدا کړو. دا که اروپا هم ده، دلته هم انسانان ژوند کوي، ستونزې شته هر څه يوازې د دوکمې په کېکارلو سره نه حاضرېږي په خپله به وسيله کېږي او د ښه ژوند لپاره به هلې ځلې کوي. زموږ زياتره هېوادوال د دې له امله دلته سخت په تنگ شي او د دې ځای او محيط سره ځان عادت کول ورته ستونزمن شي چې فکر کوي په جرمني او نورو هېوادونو کې پيسې په ونو کې راشنې شوې دي او يوازې د شکولو څوک ورته پکار دي. چې دا تر لمر روښانه ده او هر څوک چې دلته ژوند کوي دا درک ورته لگېږي چې ښه ژوند، ډېرې پيسې پيدا کول او ښو امکاناتو ته رسېدل ډېره خواري او زحمت غواړي.

نو هدف دا دی، چې دلته راتگ له لومړۍ ورځې د هوسيانې او بسياينې په مانا نه دی، ممکن يو کال وخت ونيسي چې له محيط او د دې هېواد له قوانينو سره ځان بلد کړي او ځان پوه کړي چې دلته د ژوند لاره کومې خواته بريالی تللي ده. زما غوښتنه له خپلو ټولو هغو هېوادوالو دا ده، چې دلته هم ښه ژوند کول وخت ته اړتيا لري بايد حوصله ونه بايلی ځکه وخت نيسي او دا په تاسو پورې اړه لري چې څومره ژر غواړئ داسې يوه ښه حالت ته ځان ورسوئ. بايد د خپلو توقعاتو په کابو کولو کې له ځان سره مرسته وکړو او ژوند دلته هم د حقيقت په بنا قبول کړو، زه ډېر داسې کسان پېژنم چې په يوه کال دننه کې يې د خپل زحمت او هلو ځلو له امله تر ځينو هغو کډوالو ډېر ښه ژوند ځانته برابر کړی دی چې پنځه شپږ کاله مخکې اروپا ته راغلي دي. نو دلته هم ژوند زموږ په خپل کوشن او ځيرکتيا پورې اړه لري او سمېدلی شي.

اجمل تورمان افغان پناه غوښتونکي له کومې جدي ستونزې سره مخ دي؟

په جرمني کې په تير ۲۰۲۲ کال له ۲۱۷ زرو زياتو کسانو د پناه اخیستلو غوښتنه کړې ده.

د جرمني د کډوالو د چارو فدرالي ادارې په خپل کلي راپور کې ويلي، چې له ۲۰۱۶ کال راهيسې دا په جرمني کې د پناه غوښتونکو تر ټولو لوړ شميره ده. د ۲۰۲۱ کال په پرتله د پناه اخیستونکو شمير نژدې ۴۷ سلنه زيات ښودل شوی دی.

د دغې ادارې په وينا تير کال جرمني ته د ورغلو کډوالو اکثريت يې د افغانستان، سوريې، ترکيې او عراق اتباع دي. پر دې سربيره تير کال جرمني په خپله خاوره کې د اوکراين له جگړې نښتيدلو شاوخوا يولمليون کډوالو ته هم پناه ورکړې خو هغوی د پناه غوښتونکو په توگه نه بلکې د اروپايي ټولنې د طرز العمل له مخې په موقته توگه د خونديتوب له ملاتړه برخمن شوي دي.

په همدې حال کې جرمني شا او خوا دوه مياشتې مخکې د نورو ۳۷ زره له خطر سره مخ افغانانو د ويستلو اعلان وکړ. د جرمني د بهرنيو چارو وزارت په يوه اعلاميه کې ويلي وه چې، د زيانکالو افغانانو لپاره په دې فدرالي پروگرام کې دوه کتگورۍ خلک مستحق گڼل کېږي.

د اعلاميې پر بنسټ لومړی هغه خلک مستحق دي چې پخوا يې له عدلي او قضايي برخو او رسنيو سره کار کاوه يا يې سياسي، فرهنگي او ورزشي فعاليتونه درلودل او اوس يې ژوند په خطر کې دی.

په دويمه برخه کې د هغو خلکو د کډوالۍ غوښتنليکونه منل کېږي چې د جنسيت، جنسي تمايلاتو، هويت يا مذهب په خاطر له کوم خاص تاوتریخوالي سره مخ دي يا يې پخوا بد حالت تجربه کړی وي.

لومړيتوب هغو ښځو ته ورکول کېږي چې تاوتریخوالی ورسره شوی وي او حقونه يې تر پښو لاندې شوي وي.

خو انتقادونه دا دي، چې جرمني د هغو کسانو لپاره چې مخکې يې په دغه هيواد کې د پناه غوښتنې بهير بشپړ شوی د استوگنې لپاره لازم امکانات نه دي برابر کړي او دوی له گڼو ستونزو سره مخ دي وايي، بايد ورته د کورونه غم وخورل شي.

په دې اړه ازادۍ راډيو يو راپور هم چمتو کړی و.

په راپور کې، یو شمېر افغانانو چې نه یې ول غوښتي پزندنه یې وشي ویلي وه، چې ځانګړی پخلنځی او حمام نه لري او په یو خونه کې څو کسان اوسېږي.

ان ځینو دا هم ویلي وه، چې له اتلسو کلنو پورته اولادونه یې هم دوی سره په یوه خونه کې ژوند کوي. دوی دا خبره هم کړې وه، چې مشترک پخلنځي، حمامونه او تشابونه له یو نه بل ته د بیلابیلو مرضونو د انتقال لامل شوي دي. په ورته وخت کې په ټولنیزو رسنیو کې هم یو شمېر افغانانو په دې اړه شکایتونه کړي دي.

دوی وايي، ډیرو لرو ښارونو، هغه هم کلیو او بانډو ته ورکړل شوي دي، چې له جدي ستونزو سره مخ دي. د دوی په خبره، په داسې حال کې، چې په دغو کلیو کې د لومړنیو اړتیاوو د پوره کولو لپاره هیڅ ډول هټی نشته او دوی اړ دي، چې خپلې ډیرې وړې اړتیاوې هم د ښار له مارکیتونو پوره کړي، ساعتونو، ساعتونه ورسته کلي ته بس موټرې ورځي، چې ډیر ځله د ورځې په ورستیو کې یې دمخه ورکړل شوی پروګرام هم ړنگ شوی او دوی له خپلو وړو ماشومانو سره د شپې په تیاره کې سلگونه مټره لار په پښو وهلې ده. دغه افغان پناه غوښتونکي وايي، ورته ویل شوي، چې له درې کلونو مخکې له خپلو وړو ښارونو بل ځای ته د کوچېدلو حق هم نه لري.

ماشومانو ته په وړکتونونو او ښوونځیو کې د ځای نه شتون دا هم یوه جدي ستونزه او مسله ده. له شپږو کلونو کم عمره ماشومان باید لومړی وړکتونو ته ولاړ شي تر څو ښوونځي ته چمتو شي خو دوی ډیر ځله په وړکتونو کې د ځای نه شتون له امله راساً ښوونځیو کې شاملېږي، چې هلته په ژبه د نه پوهېدو له مشکل سره مخ او ورته خورا ځورونکې تمامېږي.

لویان بیا په عبادات کې هم له ستونزو سره مخ دي، ځکه ډیری دوی داسې ښارونو ته ورکړل شوي، چې جومات نه لري، د اذان غږ نه اوري او نه هم په جماعت لمونځ ادا کولی شي.

دې ستونزو ډیری لویانو او ماشومانو ته روانی ناروغۍ هم پیدا کړي، چې خبره یې، د نازک وضعیت له امله تر ډاکټرانو او روغتونونو هم رسېدلې ده.

په ډیریو مواردو کې د افغان او اکرايني پناه غوښتونکو تر منځ د توپيري چلند شکایتونه هم شوي دي. افغان پناه غوښتونکي د جرمني حکومت له اړوند ادارو غواړي، چې د دوی ټولو ستونزو په ځانګړي ډول د سر پناه د نه شتون موضوع ته جدي پاملرنه وکړي او د امکان په صورت کې په لویه ښارونو کې لکه په نورو هیوادونو کې د پناه غوښتونکو لپاره، نوي ښارګوټي او ودانۍ جوړې کړي، تر څو د دوی دا مشکلات په بنسټیز ډول حل شي.

دوی د جرمني حکومت نه دا غوښتنه هم لري، چې د پناه غوښتونکو په ځانګړي ډول افغانانو لپاره اړه په خپلو قوانینو کې اړین بدلون راولي او دوی ته، چې له بیلابیلو ستونزو له امله یې خپل هیواد پرېښی، څنگه چې دوی یې د ځان لپاره خوښوي، د همداسې یو ژوند امکانات برابر کړي.

سرچینه: هندبوک جرمني

باید د خپلو زده کړو د فراغت سند رسمي کړئ. د دې ډول کارونو یو لست پر (Handwerksordnung) موندلای شئ. که دنده مو تخصصي یا تنظیم شوې نه وي، اړتیا نشته چې د زده کړو سندونه مو رسمي کړئ. البته له رسمي کولو سره یې د جرمني د کار په بازار کې د دندې موندلو چانس لوړېږي. د (Arbeitsagentur) پر وېبسایت په جرمني ژبه او پر (ec.europa.eu) وېبسایت په انګلیسي ژبه کتلاي شئ چې د فراغت سند یا د کار څانګه مو په تنظیم شوو دندو کې راځي او که نه.

یادونه: که غواړئ جرمني ته د کار موندلو لپاره په ویزه راشئ او یا مو دلته کار موندلی وي او په ویزه راتلل غواړئ، باید خپل تحصیلي سندونه مو مخکې له مخکې رسمي کړي وي.

څه ډول کولای شم ځان د سندونو رسمي کولو پروسې ته تیار کړم؟

تر ټولو د مخه مشوره کول غوره دي. په مشورتي ادارو کې کارکوونکي کولای شي تاسې ته روښانه کړي چې د سندونو رسمي کولو لپاره باید څه وکړئ؛ راتلونکی گام باید څه وي او د رسمي کولو د پروسې لگښتونه څومره دي.

په خپله سیمې کې د (Netzwerks IQ) یوه مشورتي څانګه موندلای او سلا ورسره کولای شئ. د دې ادارې کارکوونکي مو د سندونو رسمي کولو په ټولو پروسو کې ملګرتیا کوي. په خپل شاوخوا کې د دې ادارې یوه څانګه پر (netzwerk-iq.de) وېبسایت موندلای شئ. هلته په مینو کلېک وکړئ او خپل ایالت وټاکئ. همدا شان د (Arbeiten und Leben in Deutschland) ادارې څخه د ټلیفون له لارې هم په دې اړه مالومات او مشوره ترلاسه کولای شئ. د دې ادارې کارکوونکي په انګلیسي او جرمني ژبو خبرې کوي او له جرمني بهر اړیکو ته هم ځواب وايي. د دوی د ټلیفون شمېره (۰۰۴۹۳۰۱۸۱۵۱۱۱) ده. د دې ادارې مشوره وړیا ده خو د ټلیفوني اړیکې لگښت به تاسې ورکوي. دوی ته د اړیکو فورمې له لوري هم خپل پیغام لېږلای شئ.

په جرمني کې د بهرنیو تحصیلي سندونو تاییدول

څنګه کولای شم د خپلو زدکړو اسناد په جرمني کې رسمي کړم؟

که څوک د خپل هېواد د پوهنتون یا ښوونځي د فراغت سندونه ولري، کولای شي په جرمني کې یې رسمي کړي. د رسمي کولو په پروسه کې به ستاسې سندونه په جرمني کې له ورته سندونو سره پرتله شي او که معادل وګڼل شي نو هماغه شان رسمیت به ومومي. په بله وینا، د مسلکي سندونو د رسمي کولو مانا ارزونه ده او که پایله مثبت وه، ستاسې سندونه به تایید شي او په جرمني کې به له اړوند سند سره معادل بلل شي. په دې ډول به تاسې په جرمني کې د کار لپاره ډېر چانسونه ولرئ.

د بهرنیو سندونو ټول درلودونکي په جرمني کې د خپلو سندونو رسمي کولو حق لري. په دې برخه کې ستاسې د استوګنې د اجازې حالت او تابعیت هېڅ رول نه لري.

زه باید د خپلو زده کړو سندونه رسمي کړم؟

ډېر وخت ستاسې د فراغت سندونو رسمي کولو ته اړتیا نشته خو د ځینو دندو لپاره د خپلو تحصیلي سندونو رسمي کولو ته اړتیا لرئ. د بېلګې په ډول ډاکټران، وکیلان، نرسان او انجینیران باید خپل سندونه رسمي کړي. دې ډول دندو ته تخصصي دندې یا تنظیم شوې دندې (reglementierte Berufe) وايي. که غواړئ په تخصصي دندو کې کار وکړئ، باید د خپل فراغت سندونه رسمي کړئ. که غواړئ په تخصصي صنایعو او مسلکونو (zulassungspflichtigen Handwerk) کې ازاد کار

وکړئ،

چېرته خپل سندونه رسمي کولای شم؟

په جرمني کې د ښوونځیو، اکاډمیکو زدکړو او حرفوي روزنې د اسنادو رسمي کول ممکن دي او د هرې څانګې لپاره د سندونو د رسمي کولو لارې بېلې دي:

د ښوونځیو د فراغت سندونه:

په ځینو ایالتونو کې د ښوونځي د فراغت سندونه د سندونو د رسمي کولو د سیمه ییزو ادارو (Zeugnisserkennungsstellen) له لوري رسمي کیږي. د دې ادارو د څانګو موندلو لپاره په انلاین بڼه د (anabin) په نوم د مالوماتو بانک ته ورشئ. که غواړئ په جرمني کې لوړې زده کړې وکړئ؛ په اړوند پوهنتون کې هم د خپلو سندونو د رسمي کولو غوښتنه کولای شئ.

د اکاډمیکو اسنادو تایید د بهرنیو زدکړو مرکزي اداره کوي.

دا (Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen) اداره د (anabin) په نامه د مالوماتو بانک لري چې په مرسته یې کولای شئ خپل پوهنتون یا د لوړو زدکړو مرکز د جرمني له معیارونو سره پرتله کړئ. دې ادارې ته د سندونو د رسمي کولو لپاره په مخامخ ډول ورشئ او غوښتنه وکړئ. د زیاتو مالوماتو لپاره د دوی پر وېبسایټ د (Zeugnisbewertung) برخه ولولئ.

د حرفوي روزنې د اسنادو

د رسمي کولو لپاره د (Anerkennungs-Finder) پر وېبسایټ د خپل مسلک اړوند د سندونو رسمي کولو یوه څانګه ومومئ. هلته کولای شئ په مخامخ ډول د خپل مسلک نوم ورکړئ او یا له الف څخه تر یا پورې د مسلکونو له کټه گوریو څخه یوه غوره کړئ. وروسته به تاسې ستاسې اړوند د سندونو د رسمي کولو څانګه وښودل شي.

که لا هم له جرمني بهر یاست، بیا هم پورته یادې شوې ادارې ستاسې د سندونو رسمي کولو مسؤلیت لري. په داسې حالت کې د هغه ښار یوه څانګه وټاکئ چې غواړئ جرمني ته له راتګ وروسته ژوند پکې غوره کړئ.

یادونه:

که نه پوهېږئ چې په جرمني ژبه کې ستاسې مسلک ته څه وايي؛ کولای شئ پر (BQ-Portals) وېبسایټ د دقیق نوم لټون وکړئ.

څه ډول د سندونو رسمي کولو غوښتنه کولای شم؟
وروسته له دې چې د سندونو رسمي کولو سمه اداره ومومئ؛ کولای شئ هلته د خپلو سندونو رسمي کولو غوښتنه وکړئ. البته لومړی باید دوه نور کارونه وکړئ: د سندونو رسمي کولو د پروسې په لگښتونو ځان پوه کړئ. په دې اړه نور مالومات لاندې لوستلای شئ.

د سندونو رسمي کولو پروسه څومره وخت غواړي؟

په نورمال ډول د سندونو رسمي کولو پروسه شاوخوا درې میاشتې وخت نیسي. دا موده له هغې ورځې پیلېږي چې د رسمي کولو اړونده اداره ټول اړین سندونه ترلاسه کړي. په سخت حالت کې ښایي دا موده یو څه نوره هم وغځېږي.

د سندونو رسمي کولو څومره لگښت لري؟

د سندونو د رسمي کولو لگښتونه یو له بله توپیر کوي. په معمول ډول د پروسې لگښتونه له ۱۰۰ تر ۶۰۰ یورو دي خو تر څنګ یې باید د سندونو د ژباړې او ځینې نور جانبي لگښتونه هم ورکړئ.

د سندونو رسمي کولو لپاره له کوم ځایه مالي مرسته ترلاسه کولای شم؟

که له جاب سنټر یا کار ادارې سره ثبت یاست؛ کولای شئ هلته له خپل اړوند مامور څخه د دې سندونو ورکولو غوښتنه وکړئ. دا ادارې کولای شي ستاسې د سندونو رسمي کولو او همدا شان د اضافي زده کړو یا وایټر بیلېونګ لگښتونه درکړي. که دا ادارې مو غوښتنه رد کړي؛ د سندونو رسمي کولو د پروسې درولو لپاره په لیکلې بڼه خبر ورکړئ.

که یادې شوې ادارې مو د سندونو رسمي کولو لپاره ملاتړ ونه کړي؛ کولای شئ د سندونو رسمي کولو مرستې (Anerkennungszuschuss) غوښتنه وکړئ. دا مرسته له هغه چا سره کیږي چې لږ عاید لري. د دې مرستې د غوښتنې لپاره د (IQ Netzwerk) یوې څانګې ته ورشئ. له دې وړاندې کولای شئ د یادې شوې ادارې له مامورینو څخه د تېلفون (۰۰۴۹۳۷۱۴۳۳۱۱۲۲۲) شمېرې یا (anerkennungszuschuss@f-bb.de) برېښنالیک له لارې په دې اړه پوښتنه وکړئ او مالومات ترلاسه کړئ.

هغه کسان چې په برلین او هامبورګ کې اوسېږي. د سندونو رسمي کولو لپاره د مالي مرستې ترلاسه کولو یو بل فرصت هم لري. په دې اړه لا ډېر مالومات پر (berlin.de) وېبسایت موندلای شئ. د هامبورګ اړوند د مرستو مالومات پر (diakonie-hamburg.de) وېبسایت ومومئ.

یادونه: د مالي مرسته غوښتنه باید د سندونو د رسمي کولو له پروسې پیل کېدو وړاندې وکړئ. که وروسته دا کار وکړئ؛ ښایي مرسته درسته ونه شي.

په ځینې مسلکونو کې د کار لپاره د اسنادو رسمي کول ضروري دي خو د هغو پر بنسټ د کار اجازه تر لاسه کړئ. د بېلګې په توګه د ډاکټر په توګه کار کول د اسنادو له رسمي کولو او تایید پرته منع دي.

مهم

ټول هغه سندونه او مدرکونه راټول کړئ چې ستاسې په بهر کې ستاسې فراغت تاییدوي. د اصولو له مخې باید د سندونو اصل او یوه تایید شوې کاپي وړاندې کړئ. په معمول ډول ټول سندونه باید د یوه رسمي دولتي ژباړن له لوري ژباړل شوي وي. په دې اړه غوره ده چې له مشورتي ادارې او یا له رسمي کوونکې ادارې پوښتنه وشي چې کوم سندونه ژباړې ته اړتیا لري. دا کار کوونکي همدا شان کولای شي د رسمي ژباړونکو پټې درکړي. که د خپل فراغت سندونه ونه لري؛ له یوې مشورتي ادارې سره اړیکه ونیسئ.

کله چې ستاسې د فراغت سند وارزول شي؛ تاسې ته یې په اړه پرېکړه یا ځواب لېږل کیږي. په دې پرېکړه کې ویل شوي وي چې سندونه مو رسمي شوي دي او که نه.

که سندونه مو رسمي شوي وي؛ د (Gleichwertigkeitsbescheinigung) په نوم سند ترلاسه کوئ. د دې سند مانا دا ده چې تاسې له تخنیکي یا مسلکي اړخه په هماغه څانګه کې د جرمني له یوه فارغ شوي کس سره معادل امتیاز او حقونه لري.

که سندونه مې رسمي نه شي او یا نیمه رسمي شي؛ څه وکړم؟

که د زده کړو یا مسلک سندونه مو رسمي او معادل ونه گڼل شي، غوښتنه به مو رد شي. البته پر دې مهال کولای شئ پر (myskills.de) وېبسایت وپلټئ چې په جرمني کې کومه دنده ستاسې له مهارتونو او تجربې سره جوړه راځي. د دې وېبسایت په اړه نور مالومات د جاب سنټر یا کار ادارې مامورینو هم ترلاسه کولای شئ. د دې ازموینو پایلې کولای شي له تاسې سره د مسلک په غوره کولو او یا د د زده کړو د اړتیا وړ څانګې په موندلو کې مرسته وکړي. همدا شان پر (www.meine-berufserfahrung.de) وېبسایت

هم د ځان سرسري ازموینه کولای شئ. پورته یادې شوې دواړه ازموینې په څو ژبو ترسره کولای کولای شئ. که د زده کړو سندونه مو نیمه معادل وگڼل شي؛ کولای شئ له څانګرو شرطونو لاندې یو څه نورې

ځنگه کولای شو یوه بله ژبه په بنه ډول زده کړو!

افهام او تفهیم د بشري ټولنې تر ټولو ستره اړتیا ده او انسان په فطري ډول له یو بل سره د اړیکو جوړولو لپاره بیلابیلې لارې او چارې کاروي. کله چې انسانان د یو بل پر ژبه پوه نشي، نو اشاروي ژبه کاروي، خو اشاروي ژبه نشي کولای چې په بشپړ ډول مفهوم ولیږدوي، نو دلته ده چې په سم ډول د یوې بلې ژبې د زده کړې اړتیا رامنځ ته کیږي. د یوې بلې ژبې زده کړه او پوهې خبرې کول هنر دی او دا چې هره ژبه جلا جلا جوړښت، گرامر او ځانگړنې لري، نو ممکن په بشپړ ډول یې زده کړه ستونزمنه وي، خو ناشونې هم نه ده. د دی لپاره چې یوه ژبه په سمه توگه زده کړو، کومو اړینو اړخونو ته مو باید پام وي؟ او څه ډول پروگرامونه، وسایل او د نني ټکنالوژۍ تاکتیکونه وکاروو؟

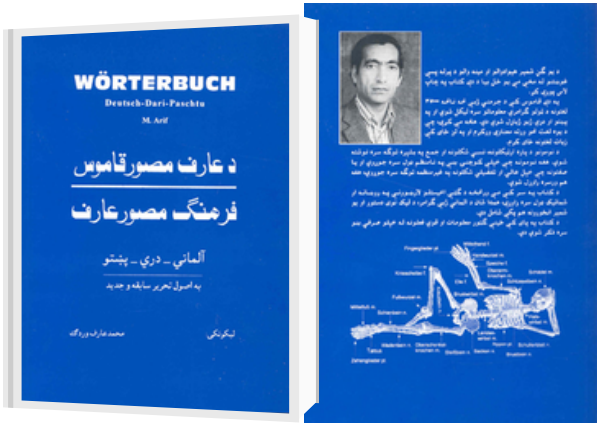

زیار خان نوري

د یوې ټولپوښتنې پراساس (څنگه کولای شو یوه بله ژبه په سم ډول زده کړو او د زده کړې لپاره یې کوم تاکتیکونه او میتودونه مهم دي) چې د ژبې څلورویشتو نړیوالو ماهرینو پکې برخه اخیستې وه، څلور مهم مشخصات چې د ننی نړۍ له ټکنالوژۍ سره تړلي دي وړاندیز شوي دي چې په لاندې ډول دي.

عارف انځورین قاموس:

عارف انځوریز قاموس یا فرهنگ مصور عارف، چې ښاغلي عارف لیکلی او د پښتو، دری او آلماني ژبو انځوریز قاموس دی، چې په کتابتونو کې یې موندلای شئ.

گوگل ژباړن:

سره لدې چې په گوگل ژباړن کې لا د پښتو ژبې لغاتونه نه دي بشپړ شوي، خو یوه مهمه او بېرته سرچینه د هغو چا لپاره کیږي، چې نورو امکاناتو او وسایلو ته لاسرسی نلري.

Google Übersetzer
<https://translate.google.de>
 Web Mit diesem kostenlosen Go
 zwischen Deutsch und über 100

Suche

او همداسې نور...

۱- انلاین قاموسونه او ډیکشنري

۲- د لغتونو انلاین کارپالونه او اېسونه

- ۳- د ژبې زده کړې لپاره غوره او مناسب میتودونه
- ۴- د خبرو اترو او محاورې لپاره د ملگري غوره کول

۱- انلاین قاموسونه او ډیکشنري

سره له دې چې پښتو ژبه په دې برخه کې په کافي اندازه مواد نه لري او د نورو ژبو په پرتله خواره ده، خو له نیکه مرغه په دې وروستیو کې ځینو کسانو د دې برخې دغني کولو لپاره هڅې کړې چې خدمتونه یې دقدر وړ دي. نو ویلای شو چې د ژبې د زده کړې لپاره قاموسونه او ډیکشنري خورا مهمې دي، چې موږ یې په پښتو ژبه کې د بیلگې په توگه ځینې را اخلو.

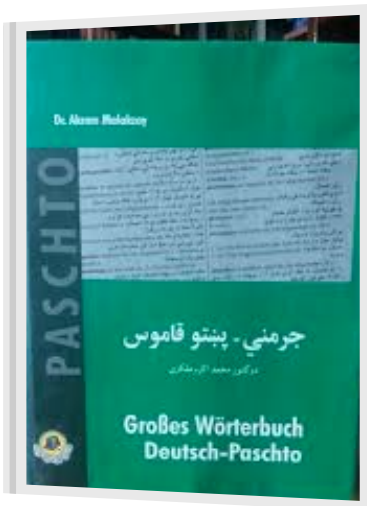
قاموسونه ټکی کام:

دا د پښتو ژبې یوه بډایه خزانه ده چې د ښاغلي احمد ولي اڅکزي لخوا رامنځ ته شوی دی او له شک پرته چې د پښتو ژبې د بډاینې لپاره یو بې ساری اقدام دی.

جرمني پښتو ډیکشنري :

دا د ښاغلي ډاکټر اکرملکزي لیکل شوی پښتو جرمني قاموس دی، چې جرمني کې میشت افغانان کولای شي، د خپل ښار اړوند له کتابتون څخه یې د یوې ټاکل شوې مودې لپاره امانت واخلي.

ب : ليكل

که تاسې له هغو کسانو څخه یاست، چې له لیکلو سره مو ډیر زیات شوق دې، نو همدا شوق هم کولای شي، له تاسې سره د یوې نوې ژبې په زده کړه کې مرسته وکړي. هغه کسان چې له لیکلو سره شوق لري، معمولا هغوی خپلې ورځنۍ چارې په ژورنال کې لیکي، که تاسو هم د همدې کسانو له جملې یاستئ، نو خپل ټول ليکل په هماغه مطلوبه ژبه ؛ که د بیلگې په جرمني وي و لیکئ. دا به له تاسې سره ورځ تر بلې مرسته وکړي، چې نوې لغاتونه و لتوئ او هغه بار بار او بیا ځلې ولیکئ.

ج : اوریدل (غږیز)

شته داسې خلک چې دا وړتیا لري چې هر څه د یو وار او یاهم بیا بیا اوریدلو له لارې زده کړي. که تاسو له دې جملې کسانو یاستئ، نو راډیو یو اسانه، ارزان او په هر ځای کې دلاسرسی وړ وسیله ده، چې د اوریدو له لارې یې کولای شئ نوې ژبه زده کړئ. د آلمان غږ راډیو « دوپچه ویله » یوه ځانگړې خپرونه لري چې (لانگرام گیشپروغنه ناخریخت) په نامه یادېږي، ډیر نرم او رسا خبرونه وړاندې کوي، د دې خبرونو یو ځانگړی آپس هم شته چې کولای شئ د آپستور نه یې ښکته کړئ او یا هم خپل د خوښې وړ کتابونه په آلماني ژبه غږیز واورئ.

۲- د لغتونو انلاین کاريالونه (اپسونه):

که تاسې د آیفون او آپل له تولیداتو او ټکنالوژۍ کار اخلئ، نو تاسې ته جلا او که د آندرایډ سیستم کاروئ، نو تاسې ته جلا امکانات په واک کې درکوي. دا تولیدات او خدمات ډیری وړیا آپسونه دي، خپل موبایل او یا وسیلې ته یې ښکته او کار ترې واخلئ.

۳- د ژبې زده کړې لپاره غوره او مناسب میتودونه لکه څرنګه چې تجربو ښوولې، هر انسان خپلې وړتیاوې او د زده کړو ځانگړنې لري، دلته له میتودونو او پروگرامونه څخه هدف، پلان او د هغه پلي کول دي. د ژبې زده کړې لپاره څلور اساسي میتودونه چې ډیر اړین دي په لاندې ډول دي.

الف : خبرې اترې:

د وړتیا او پیاوړتیا له مخې، که تاسې یو له هغو کسانو څخه یاست، چې ژبه د خبرو کولو له لارې ښه او سمه زده کوي، نو هڅه وکړئ، چې ډیرې خبرې وکړئ. ډیرې کسان شته چې هغوی ژبه باید د خبرو کولو له لارې زده کړي، خو هغوی خجالتې شخصیت لري، چې نشي کولی هغه مطلوبه ژبه په خپل وخت او ټاکلې موده کې زده کړي، نو همدا سبب کیږي، چې هغوی باید د ژبې پر زده کړه کلونه کلونه وخت ضایع کړي.

د : لوستل

لوستل هم يو له هغو پياوړو لارو چارو څخه دي، چې کولای شي له تاسو سره مرسته وکړي، خو خپله نوې ټاکل شوې ژبه ښه زده کړئ. خو دا لاره چاره ډيرې حوصلې ته اړتيا لري، دا ځکه چې تاسې به ممکن په لومړي، دويم، دريم او په وار وار خپل د خوښې او آسانه کتاب پيدا نشئ کړای، چې په يو وار لوستلو سره مو سر پرې خلاص شي او پرې پوه شئ. که چيرې تاسو يو کتاب انتخاب کړ چې ويې لولئ، نو هڅه وکړئ چې کتاب ولولئ او تر پایه يې خلاص کړئ، پرته له دې چې تاسو دې به ټولو مطالبو پوه شئ.

خپله د لوستلو او مطالعې دوره په درېيو برخو وویشئ.

لومړی : د خپلې خوښې وړ کتابونو موندل
دویم : د یوې بلې ژبې د کتاب لوستلو سره ځان او فکر عادت کول او یو کتاب به بشپړ ډول پای ته رسول، پرته له دې چې په ټولو برخو یې پوه شو.
دریم : ژوره مطالعه او یادښت اخستل.

۴- د خبرو اترو او محاورې لپاره د ملګري غوره کول

ښايي تاسې د « ټانډم » پروګرام نوم اوریدلی وي، دا یو داسې پروګرام دی چې، د نړۍ د مختلفو هیوادونو محصلین او یا هم هغه خلک چې بله ژبه زده کوي خپل ځان ته پروفایل جوړوي، او په خپل پروفایل کې ټولې خپلې وړتیاوې، چې مهمه یې ژبه ده لیکي او ورسره مل کوي یې، چې ټانډم پارټنر یې په کومه ژبه باید خبرې وکولای شي او کومې ځانګړنې ولري.

ښايي پورته موارد د یوه انسان لپاره ممکن نه وي چې پرځان یې پلي کړي، خو له شک پرته هر انسان جلا جلا ذکاوت او ځانګړنې لري، چې له دې میتودونو څخه په استفادې کولای شي خپله وړتیا پیدا کړي او یوه بله ژبه زده کړي.

یادونه :

پردي ځمکه، وطن

يو له سختو چارو څخه چې د ځمکې په سر انسانان ترېنه کېدلي دي، د يو بل درک کول دي. دا مهمه نده چې څوک څومره سره پېژني، خو بيا هم ممکن يو بل غلط قضاوت کړي، يو بل ورتې او يا هم د تل لپاره يو د بل سره د کرکې اور په زړه کې بل وساتي. مور هم حتا ځينې وخت خپل اولاد نشي درک کولی. دوه وروڼه/خويندې، ملگري، دوستان، ټولگيوال هم همدا شان درواخلی. حتا ځينې وخت ښايي «نه درک کول» د کلونو کلونو د مينې اړیکې ته هم د پای ټکی کېږدي.

نصير احمد انديال

اوس نو، کله چې مور د يوې بلې لويې وچې (آسيا) له يو ځپل شوي، ږنگ هېواد څخه په داسې ډول راغلي يوو چې روهي حالاتو مو ضربه ليدلې؛ له لويې کتلې رابېل او دلته يوازې شوي يوو او لا هم د وطن د هرې ورځې د پېښو له اورېدو سره آرام نه لرو؛ داسې يوې ټولنې ته راگډ شوي يوو چې خلک يې راحت لوی شوي، لوړه نه پېژني او د لوړ تمدن د لرلو دعوه لري؛ نو د دومره لوی توپير په شتون کې آیا درک کول او يو له بل سره تفاهم ته رسېدل څه ساده خبره برېښي؟

نه، د دوو کسانو، کورنيو، ټولنو او فکرونو تر منځ چې څومره هم مشترکات زيات او فکري توپيرونه کم شي، يو بل ښه درک کولای، پېژندلی او خوښولی شي. ددې لپاره ځينې واړه خو اړين وړانديزونه دي چې پرمختللو هېوادونو، په ځانگړي ډول جرمني ته د ورسته پاته هېوادونو څخه راغلي کسان يې د ښه ادغام، توپيرونو پېژندلو، د درک د توان لوړولو او توپير د احساس کمولو لپاره په پام کې نيولای شي.

- له هر څه مخکې بايد هېره نشي چې په جرمني کې د اوسېدو مفهوم د جرمني ټولو قوانينو ته د غاړې اېښودو په معنا ده. نوي او پخواني راغلي کسان بايد ټول قوانين ومني، په دې برخه کې يوه باريکي، د ټيټې کچې قوانين دي کوم چې نوو راغلو کسانو ته قانون نه برېښي، مثلا له ترانسپورتي خدماتو څخه له ټکټ پرته استفاده. د تکرار په صورت کې شخص ته حقوقي ستونزې جوړېدلی شي.

- په جرمني کې هر څوک مذهبي خپلواکي لري. نه دولت حق لري کوم دين په چا وټپي او نه هم کسان! کوبنښ وکړئ چې د دين په برخه کې له چا سره بحث او مجلس ونه کړئ، نزاکت دا دی چې په دې برخه کې هېڅ پوښتنه ونشي.

- که څوک مو څنگ يا مخامخ کښېناستل، له هغه يا هغې سره د جنسي، نژادي او يا ظاهري جوړښت په اساس حساسيت يا غبرگون مه څرگندوئ. داسې نه چې خپله څوکۍ بدله او يا له خپل ځايه په غوښه جگ شئ. دا تعصب بلل کېږي او تعصب دلته جرم دی. که له تاسې سره دا ډول عمل وشو، لومړۍ سپارښتنه د هغوی له پامه غورځول دي او که نه يې شئ زغملی، ټبوتونه وساتئ او شکايت وکړئ.

- په بسونو او ټرېنونو کې د سپرېډو نزاکتونه په پام کې ونيسئ. مثلاً د هر ډول عمومي ترانسپورتي وسيلې د درېدو په صورت کې د دروازې مخه خالي پرېښودل، لومړی ښکته کېدونکو کسانو ته فرصت ورکول او بيا وروسته سپرېدل نزاکت او اصول دي. اصولاً بايد معلولانو، امېدواره ښځو، ماشومانو او يا د لوړ سن کسانو ته چوکۍ پرېږدئ.

- په ټولگي، کار ځای او يا نور هر ځای کې له خلکو څخه د معاش او يا دې ته ورته شخصي پوښتنې مه کوئ. همدارنگه د کورنۍ غړو يا هم په دې اړه چې له چا سره گډ اوسېږي، بحث څخه ډډه وکړئ.

- په سياسي مسلو کې له چا سره بحث مه کوئ. ځکه د جرمني خلک له سياست سره علاقه نه لري. دين شخصي شى گڼي او ډېرى يې په اړيکو کې د ستونزو رامنځته کېدلو په خاطر له بحث څخه ډډه کوي.
- انسان د يو ټولنيز مخلوق په توگه اړيکو او دوستانو ته اړتيا لري. په جرمني کې هم د اروپا د نورو هېوادونو په شان ملگري موندل آسانه خبره نه ده. له شته ملگرو سره ښه روابط وساتئ او که د نن ملگري سبا علاقه نه ښوده، تشويش مکوئ؛ دا دلته معمول ده. ډيرى اروپايان له څه وخت وروسته علاقه نه ښيي چې ملگرتيا وپالي. دا د دوى ستونزه ده، نه ستاسې ستونزه! په کلتوري پروگرامونو کې گډون ددې ستونزې حل کې مرسته کوي.

- د هېچا له اجازې او غوښتنې پرته د چا په ماشومانو غرض مه لرئ. که هر څومره مو په ماشومانو مينه راغله، د هغوی له ښکلولو، لمس کولو او يا په مخ د لاس تېرولو څخه ډډه وکړئ. په دې برخه کې حساسيت لوړ دی.

• د فزيکي شخړې څخه تر وروستۍ کچې ځان وساتئ. ممکن ځينې غير نورمال کسان په استثنايي حالاتو کې ستاسې سره د شخړې هڅه وکړي. يا هم په ځينې حالاتو کې نيايي له چا سره په جنجال واوړئ، خو په هېڅ صورت له هغه سره د فزيکي شخړې هڅه ونه کړئ، بلکې ساحه پرېږدئ؛ ځکه چې فزيکي شخړې حقوقي ستونزې جوړوي.

• په جرمني کې ټول اوسېدونکي يوشان بنسټيز حقونه لري؛ هغه که له هر هېواد څخه راغلي وي او يا هم د جرمني تابعيت ولري يوشان چلند ورسره کيږي. هېڅکله دا احساس پيدا نه کړئ چې جرمنيان له موږ څخه د حقوقي او انساني قوانينو په اساس لوړ دي. دلته ټول امتيازونه د استعداد، ژبې، تحصيل او تجربې په اساس ترلاسه کېږي. کوبښن بايد وشي چې ژبه ښه زده کړل شي او د مسلک په برخه کې ښه انتخاب وشي.

• کوبښن بايد وشي چې د وطن په حالاتو د بحث پر ځای ټول تمرکز دلته په پرمختگونو او لاسته راوړنو باندې وشي. دلته په ټولنه کې د ادغام، پرديتوب احساس کمېدو او د ژوند د ښېرازۍ او پرمختگ کيلۍ جرمني ژبه گڼل کېږي.

خوښي د ځای په بدلون کې نه بلکې د احساساتو په بدلون کې ده. احساسات په ټولنه کې د ځان ښه ليدلو په پايله کې ښه کيږي. که غواړئ خوښ واوسئ، سکون ولرئ او په يو بل وطن کې د بې وطنۍ احساس ونه کړئ؛ نو ټول قوانين، اصول، نژاکتونه مراعات او ځانگړو اهدافو ته د رسېدو دوامداره هڅه وکړئ. په دې پراخه نړۍ هر هغه ځمکه چې انسان پکې ازاد، اساسي اړتياوې يې پوره، سر يې خوندي او بشري حقونو ته پکې درناوی وشي، وطن بللای شو. هغه ځای، چېرته چې ژوند ارزښت لري.

د ننگونو تر شا بریاوې

د برياليو خلکو له تجربو يوه يې داده چې هغوی ستونزې او ننگونې په فرصتونو بدلوي، دوی په همدې بريالي بلل کيږي، چې ستونزه يې په فرصت بدله کړې ده، په ځينو مواردو کې ښايي دا تعريف بل ډول وي؛ خو په لويه کې د بریا راز او کلې گڼل کيږي. د فرصت د موندلو په اړه مشهوره خبره داده، هغه ځای چې خلک ترې شکايت کوي همالته فرصتونه دي.

د علي بابا بنسټگر «جک ما» وايي، په ننگونو کې فرصتونه ولټوئ ځکه د بریا کلې په همدې ننگونو کې پرته ده. د شيوکهره په يوه کتاب کې مې لوستي وو چې، غوره فرصتونه تر ډیره د ننگونو تر شا وي او هغه فرصت چې له ننگونو را ووزي د نورو عادي فرصتونو په نسبت خورا مهم وي.

که د جنوبي افريقا نيلسن منډيلا د ستونزو پر وړاندې مبارزه نه وای کړې د اپارتايد د واک پای به لا ډير وخت اخیستی وای، ښايي تر ننه به نه يوازې په جنوبي افريقا بلکې په ډيرو نورو سيمو کې هم د تور او سپين لارې جلا وای.

قريب الرحمن شهاب

د کهرا خبره ده چې، بريالي خلک متفاوتې کړنې نه ترسره کوي، بلکې کړنې په متفاوته بڼه ترسره کوي.

له ننگونو د راوتلو فرصتونو بېلکې خورا زياتې دي؛ خو پايله يوه ده، هغوی چې ستونزې، سختۍ او ننگونې يې په فرصت بدلې کړې بریا ته رسيدلي دي او هغوی چې کوچنۍ ستونزه او ننگونه لويه بللې او بهانې يې لټولې د بریا له کاروانه پاتې شوي.

ستونزې، ننگونې او فرصتونه مې ځکه ډير ياد کړل، چې موږ ډيرو ته د افغان جلا وطنو په توگه په بل چاپيريال، جغرافيا او کلتور کې ژوند يوه ننگونه بريښي او د اړتيا، مجبوري يا بل نوم ورته کاروو.

که هر نوم پرې کيږدو ستونزه، ننگونه، اړتيا يا بل خو په يوه څه ټول سره سلا يو، چې راباندې حاکم حالت بايد سم مدیریت کړو، له وخت څخه گټه واخلو او د سوکاله ژوند او پرمختگ چانس ومومو.

لویدیځو ټولنو ته کډوالي د ایران او پاکستان له کډوالیو سره چې ډیر افغانان یې تجربه لري، متفاوته ده، دلته د شمشو د کمپ یا د اراک د کوڅو په څېر ژوند نه کیږي، د پیتاوي جوړولو چانس په کې نشته او د پرمختګ، ټکنالوژۍ او عصري ژوند یو چټک کاروان مزل وهي، دا کاروان دې له ځان سره کشوي او سړی باید ورسره ځان عیار کړي. د رقابت معیارونه لوړ ختلي او پوره کول یې کلک عزم او لوړه اراده غواړي، دلته د هر عمر، فکر او مسلک لپاره داسې څه شته چې گټه ترې اخیستل کیدای شي؛ خو مهمه داده چې د ځان لپاره همدا فرصت وموندل شي او موندل لته او زیار غواړي.

که په لویو او وړو ښارونو کې د کډوالو کوچني کاروبارونه وینو هر یو یې چې وپلټئ د کار او بار عمر یې تر لسو کلونو نه اوږدې او ښایي تر دې هم لږ وي، هغوی چې لس کاله وړاندې یې کار له صفره پیل کړی و اوس منځنی او کاروبار لري، هغوی چې منځنی درلود اوس د لویو کاروبارونو خاوندان دي. ددې مانا داده چې په دې ټولنه کې له شته ستونزو سره سره د هر کار لپاره فرصت شته په وړو کاروبارونو کې رقابت هم ډیر پیچلی نه دی؛ خو مهارت غواړي، هڅه غواړي او تعقیب غواړي. همدا نن که له ځان سره حساب ولرو، چې پنځه کاله یا لس کاله وروسته به زه چیرته وم آیا هغه صفر چې پیل ترې کیږي ما پیل ترې کړی کنه!؟

د انټرنیټ په نړۍ کې د لټولو لارې هم خورا اسانه شوې، د زده کړو او کار له فرصتو نیولې بیا تر روغتیا، اقتصاد، سیاست ټولنیزو ژوند او یا بله هره وړه پوښتنه په کې ځوابیږي.

تېر کال مې د یوه بل هیواد ویزې ته اړتیا شوه د ویزې فیس مې باید د ماسټر کارډ یا ویزه کارډ له لارې ورکړی وای؛ خو هغه بانک چې زه په کې حساب لرم دا خدمات نه لري او که یې په کې فعال کړم نو هره میاشت باید شاوخوا ۱۵ یورو ورکړم.

انټرنیټ مې ولټولو څو آنلاین بانکونه مې وموندل د هغوی خدمات مې لوستل، وړیا بانک مې په کې وموند د خلکو تجربې مې یې په اړه ولوستې او په هماغه شیبه مې په کې په څو شیبو کې آنلاین حساب پرانیست، نه یې کومې شعبې ته ورغلم او نه مې هم لگښت پرې راغی، ستونزه حل شوه او ماسټر کارډ او ویزه کارډ یې دواړه کارولی شم.

د یوه افغان ملګري مې جرمني ژبه هیڅ نه زده کیده، پریکړه یې وکړه چې نور یې نه لولي، خو یوه شپه مو په دې قانع کړ، چې د ژبې تر یوې کچې زده کول د اخر هم اړتیا ده یعنې په دې چاپیریال کې له ژبې پرته هیڅ هم ممکن نه دي.

فکر یې بدل شو د زده کړې بڼه یې بدله کړه، د لوست لپاره یې د ماشومانو کتاب واخیست، د شپې یې په دوه آنلاین وړیا گروپونو کې دوه ساعته جرمني زده کوله، د ورځې به د ژبې کورس ته تلو پنځه میاشتې وروسته یې د (B1) په کچه ازموینه په بریا پای ته ورسوله اوس (B2) لیول پای ته نږدې کړی.

که د بریتانیا د لومړي وزیر ریشي سوناک بیلګه گورو یا د سویډن په پارلمان کې د کډوالو استازي وینو یا هم د کاناډا په کابینه او د امریکا د حکومت په مهمو څوکیو کې د کډوالو د گومارنو خبرونه اورو، دا کټ مټ همغسې خلک دي، لکه نن چې په جرمني ټولنه کې نوي/مخکې راغلي افغانان دي.

ریشي سوناک

**SPRECHEN
SIE
DEUTSCH?**

جرمني د زده کړو په فرصتونو کې له مشهورو هيوادونو دی، د زده کړو لگښت په کې ټيټ دی، کيفيت يې لوړ دی د زده کړو لپاره د حکومت د ملاتړ په څېر ډېرې اسانتياوې شته نو څه شي زموږ مخه ډب کړي؟!

له دې خبرو مې موخه کېوالی. ته د خلکو هڅول نه دي، هغوی چې په خپله خاوره کې اوسېږي، د پرمختګ تر ټولو لوړ چانس لري؛ خو هغوی چې د خپل فکر، اړتيا يا بل هر دليل له امله را کېوال شوي بايد د ناهيلی فکر يې له سره ووزي.

که له روان کاروان سره سم ولاړ نه شو، نو ددې ټولنې بل اړخ دادی، چې د عمر تر پايه به يوازې د لاس مزدوري کوو او همدومره به گټو چې بيگا يې وخورو.

په وطن کې به موږ چې اوریدل، چې په لويديځ کې ژوند ماشيني دی، ريښتيا هم ماشيني دی، که ځان يې د پرمختګ له کاروان سره ملګری نه کړو نو د عمر تر پايه همغه څه يو چې په لومړی ورځ راغلي يو.

له دې خبرو مې موخه کېوالی. ته د خلکو هڅول نه دي، هغوی چې په خپله خاوره کې اوسېږي، د پرمختګ تر ټولو لوړ چانس لري؛ خو هغوی چې د خپل فکر، اړتيا يا بل هر دليل له امله را کېوال شوي بايد د ناهيلی فکر يې له سره ووزي.

که له روان کاروان سره سم ولاړ نه شو، نو ددې ټولنې بل اړخ دادی، چې د عمر تر پايه به يوازې د لاس مزدوري کوو او همدومره به گټو چې بيگا يې وخورو.

په وطن کې به موږ چې اوریدل، چې په لويديځ کې ژوند ماشيني دی، ريښتيا هم ماشيني دی، که ځان يې د پرمختګ له کاروان سره ملګری نه کړو نو د عمر تر پايه همغه څه يو چې په لومړی ورځ راغلي يو.

له بل لوري دا ريښتيا هم سخنه ده چې يو انسان کلونه خوارې وکړي، او بيا بيرته هر څه په يوه بدل چاپيريال، ژبه او کلتور کې له صفر نه پيل کړي؛ خو د ډيرو نورو اروپايي هيوادونو په پرتله جرمني کې کېوالو په ځانګړي ډول افغانانو ته ښې اسانتياوې شته، خو لويه برخه دا فرصتونه افغانانو نه دي کارولي، دلته د سوريي، عراقي، ترکي او

افغان کېوالو ترمنځ توپير ډير واضح دی.

د نورو هيوادونو ډير شمير کېوال د کار او بار څښتن دي، زده کړې يې کړې، مسلکونه يې زده کړي، لارې يې موندلي او فرصتونه يې کارولي؛ خو د افغانانو ډير شمېر يې بيا د همدې نورو کېوالو په کوچنيو کاروبارونو کې په دويم لاس کار کوي.

دلته دا بهانه هم نشته، چې هغه کېوال د وزير يا رييس اولادونه دي او موږ نه يو، هر کېوال چې جرمني ته راغلی ټول يې له يوه ټکي پيلوي، داسې نه ده چې ترکان ميليونران و يا د دوکتورا له ډيګريو سره راغلي او افغانان تش لاس

دي، نه د هر چا د پيل ټکي يو دی. زما باور دا و چې د افغانانو اوسنی نسل په نړۍ کې د جګړو تر ټولو سخته تجربه لري او همدا بدمرغي يې د عمر تر پايه د ژوند په ځينو برخو منفي اغيز بڼدي، نو ځکه په لويديځ چاپيريال کې د هغوی د پرمختګ چانس هم د نورو په نسبت لږ وي.

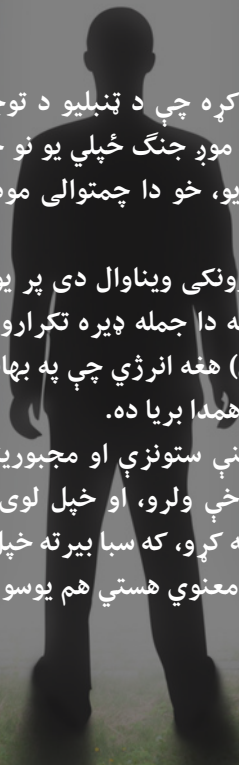
خو اوس خپل دا باور ناسم بولم ښايی ډير راسره موافق هم نه وي؛ خو ما مې له خپلې يوې ټولګي والې د هغې د هيواد کوزوو د کورنۍ جګړې کيسې واوريدې.

نوموړې لس کلنه وه، چې مور، پلار، او ورور يې د خپل کور په منځ کې په داسې ډول وژل شوي، چې دا يې په قصدي ډول نندارې ته درول شوې وه، چيغو نارو او زاريو يې هم هيڅ اغيز نه درلود؛ خو دا وحشت يې د سترگو پر وړاندې تير شوی؛ خو دا لويه شوه، هيلې يې ونه بايللې، له کړاو سره يې مبارزه وکړه بيا جرمني ته را کېواله شوه او په يوه ځانګړې رشته کې يې تحصيل وکړ او اوس ښه ژوند، لوړ عايد او د خدمت چانس لري.

دا بيلګه مې په دې ياده کړه چې د ټنليو د توجه لپاره زموږ بهانه تل دا وي، چې موږ جنگ ځپلي يو نو ځکه ذهنا ډيرو مسايلو ته چمتو نه يو، خو دا چمتوالی مود عمر تر پايه نه بشپړېږي.

بودو شفر يو جرمني هڅوونکی ويناوال دی پر يوټوب هم خلکو ته ويناوې کوي، هغه دا جمله ډيره تکراروي (بهانې مه لټوئ، حل لارې ولټوئ) هغه انرژي چې په بهانو لګېږي که په حل لارو ولګول شي همدا بريا ده.

له شک پرته موږ ټول ځينې ستونزې او مجبوريتونه لرو؛ خو د ژوند لپاره بايد موخې ولرو، او خپل لوی ژوند په کوچنيو بهانو کې را گير نه کړو، که سبا بيرته خپل وطن ته هم ځو له ځان سره داسې معنوي هستي هم يوسو چې نورو ته هم ترې خير ورسېږي.

محمد عاصم مایار

غلطي مشورې مو له ستونزو سره مخ کوي!

جرمني ته راغلي ډېر خلک په ځانگړي ډول تنکي ځوانان د نابلد چاپېريال او ژبې د نه پوهېدو له امله ډېر ځلې په غلطو اوازو او مالوماتو تېروځي چې ځينې وخت يې همدا تېروتنه ژوند ډېر تريخوي. دا ډول مالومات د اوازو او يا ټولنيزو شبکو له لارې دوی ترلاسه کوي چې سلسله يې تر افغانستان هم رسېږي. له بده مرغه په افغانستان کې د قاچاقبرو او د هغوی د شبکو له لوري تنکيو ځوانانو ته دومره تبليغات کېږي چې د ځينې ډېر نورمال ژوند په دې هيله په قمار وهي چې اروپا کې به تر هغې د ښه ژوند څښتن شي. د غلطو مالوماتو دا سلسله د غير قانوني مهاجرت په ټول مسير کې هم دوی ځپي.

که څه هم مهاجرين جرمني ته تر رسېدو دا ستونزې پر ځان مني، خو هغه غلط مالومات چې هدف ته تر رسېدو وروسته دوی اغوا کوي ډېر زيانمنونکي دي. د بېلگې په ډول زه داسې ځوانان پېژنم چې په ايتاليا کې د ماسټرۍ د زده کړو له بورسونو تښتي څو په جرمني کې پناه واخلي. دوی فکر کوي او يا هم ورته ويل شوي چې د اسناد ترلاسه کولو ورسته د زده کړو ډېر فرصتونه شته چې پکې خپل تحصيل مخ ته وړي شي خو دا صحيح نه ده.

دويم يې د پناه اخيستو پر مهال د سن غلط مالومات ورکول دي. تنکيو ځوانانو ته ويل شوي چې تر ۱۸ کلو ټيټ عمر لرونکي کسان زر اسناد اخلي. چې دا په ځينو شرايطو کې صحيح هم ده. خو داسې کسان هم شته چې د پوهنتون د زده کړو سربرېره په جرمني کې خپل سن ټيټ ورکړی. دا کټگوري خلک بيا نشي کولای خپل تحصيلي اسناد په جرمني کې ښکاره کړي او يا ترې کار واخلي. او د دوهم ځل زده کړو حوصله هم نه لري. د دې برخې مهاجرو بله ستونزه دا ده چې دوی ته د ځينو کارونو پر مهال خپل تحصيل او د هغې له کبله غرور مخ ته درېږي چې دا کار يې د کار کولو څخه د مخ اړولو لامل کېږي. دا تېروتنه کرات کرات د دوی وخت ضايع کوي او په ډېرو سختو رواني ناروغيو يې اخته کوي.

دریمه کټګورۍ غلط مالومات د کوربه هېواد د قوانینو په اړه دي. مهاجر ځوانان د دې پر ځای چې د رسمي ادرس څخه خپور شوی قانون یا کوم کتاب ولولي د نورو کسانو په غلطو مالوماتو باور کوي. ستونزه دا ده چې دوی ته سپارښتنه کوونکي کسان هم ډېره ټیټه سطحه لري او د قانون په اړه کره او اړین مالومات نه لري. هغوی هم د اوازو او نورو لارو چارو له کبله په دې مالوماتو تېر وتلي وي. دا ډول ډېر نور موارد هم شته چې د ځینو ځوانانو پاکې هیلې لکه په اروپا کې زده کړې او ښه ژوند جوړول ناممکن کوي.

له همدې کبله اړتیا ده چې په هر چا د باور کولو پر ځای د مالوماتو او قوانینو رسمي خپرونکو ته مراجعه وشي. له نیکه مرغه اوس په انلاین ډول ډېرې کره سرچینې شته چې د قوانینو، ژوند، چاپیریال او نورو اړینو مواردو په اړه مالومات خپروي. دا ادارې په فیسبوک، ټویټر او نورو ټولنیزو شبکو کې د لاسرسي وړ دي. د امکان تر حده باید خپل مالومات په خپله د لوستو او یا هم د رسمي خپرونکو ادارو د ویدیو گانو په کتلو لوړ کړی.

ځکه صحیح مالومات ستاسو توانايي لوړوي او مرسته در سره کوي څو چاپیریال ښه وپېژنی او بیا د هغو له شرایطو سره ځان جوړ کړی. په قوانینو او ژبه پوهېدل ستاسو ژوند او نورې چارې اسانوي. که تاسو له دغو مرحلو تېر شوي یاست، بیا هم د کوربه هېواد د سیستمونو سره د ځان عیارولو لپاره هره ورځ زده کړیز مواد وگورئ. ځکه ځینې قوانین او شرایط بدلېدونکي دي. که مو مالومات رښتیني او کره وي، د نورو هغو هېوادوالو سره چې د غلطو مالوماتو له کبله په ستونزو کې دي مرسته وکړئ څو د هغوی ژوند وژغورل شي او یا له ستونزه خلاص شي. د قانوني مشورو لپاره حقوقي وکیلانو ته مراجعه وکړئ، هغوی درته، ستاسې د اسنادو د پروسس او ستونزو د راتلونکې په اړه تر فیس اخیستو دمخه، ویلی شي چې کوم ځای ته مو قضیه رسېږي او یا له څه ډول راتلونکي سره مخامخ کېږي. په دې توگه دا مالومات مرسته در سره کوي چې سم تصمیم ونیسئ. په دې هیله چې د اوسني عصر له غلطو مالوماتو خوندي اوسئ!

په جرمني کې لومړۍ ورځې، اړين تړونې او کارپالونه

سره له دې چې په جرمني کې د اوسېدو او د نوي ژوند د پيل لپاره دنورو ژبو په پرتله، په پښتو ژبه ډېر مالومات نشته خو کيدای شي لاندې لينکونه له تاسې سره د ورځني ژوند، ژبو زده کړې او مالوماتو په ترلاسه کولو کې مرسته وکړي.

• رسمي کارپالونه او ويب پاڼې:

دوېچه وېلې (DW) پښتو:

جرمني ژبه له دوېچه وېلې (DW) سره زده کړئ!
دوېچه وېلې له ٦٠ کالو راهيسې د جرمني ژبې بېلابېل کورسونه وړاندي کوي. دغه دوه ژبيز کورسونه د ابتدائي زده کوونکو لپاره غوره گڼل کېږي.

پر دې ويبسايټ د هر ډول زده کوونکو لپاره يو څه شته او هغه کسان چې غواړي د آفلاين کورسونو څخه گټه واخلي، د کورس درسي مواد راښکته کولای شي.

Website: <https://learngerman.dw.com/en/learn-german/s-9528>

د جرمني زده کړې پيل:

ددې کارپال په ښکته کولو سره کولای شئ، د جرمني ژبې زده کړه، جرمني په پښتو له کوره پيل کړئ:

Website: <https://bit.ly/3JV8OCh>

App Store-Apple: <https://apple.co/3TffnTq>

Play Store-Android: <https://bit.ly/3D8Xujh>

فېموس پښتو:

دا پروژې د جرمن مېشتو مهاجرو ښځو لپاره د کار بازار، ښوونې او روزنې سيستم ته د لاسرسي او د ټولنيز ادغام په اړه مشورې او مالومات ورکوي. پښتنو خوښو او مېندو سره يې شريکه کړئ، ترڅو په خپلې مورنۍ ژبه مالومات تر لاسه کړي. په گوگل کې (Fem.OS, Minor Paschtu) وپلټئ.

هند بوک جرمني پښتو:

په دې ويبسايټ کې د جرمني په اړه بشپړ مالومات لوستلای شئ.

«جرمني هم د نورو هېوادونو په شان بېلې ځانگړنې لري او هغه کسان چې تازه جرمني ته راځي، ښايي له ځينې خنډونو سره مخ شي. هند بوک جرمني تاسي ته په پښتو ژبه د دې په اړه مالومات درکوي چې په جرمني کې بايد د ژوند پيل څنگه وشي.

هندبوک جرمني، له (الف) څخه تر (ي) پورې د جرمني د ژوند په اړه ستاسې پوښتنو ته ځواب وايي او گټې مالوماتي وېديوگانې او مقالې د ژوند د مختلفو حالتونو په اړه ستاسې پوښتنې ځوابوي. په ويب سايټ کې د نورو مهمو ادارو بيروني لېنکونه هم شته چې تاسې ښايي اړتيا ورته ولرئ. د سيمه ييزو مالوماتو په مرسته په خپل شاوخوا کې د مهمو ادارو پټې او شمېرې موندلای شئ. ددې بنسټ د فېسبوک پر پاڼه هم تل تازه مالومات او يوټيوب چينل ټولې وېديوگانې ترلاسه کولای شئ.»

د هند بوک جرمني له فېسبوک او يوټيوب سره مل شئ. دوی ته خپلې پوښتنې هم لېږلای شئ.

پښتو لېنک دلته:

Website: <https://handbookgermany.de/ps>

SCAN

Search

په جرمني کې لومړی ورځې...

ټولنيز او غير رسمي مالوماتي او زده کړيز کانالونه:
جرمن مېشتي افغانان:

جرمن مېشتي افغانان فېسبوک گروپ، اړونده پاڼه او وټسپ گروپ هم د مالوماتو ترلاسه کولو سرچينه ده. دا گروپونه او پاڼې د رضاکارانو له لوري له دې کبله رامنځته شوي دي چې په جرمني کې مېشت افغانان په پښتو ژبه د مالوماتو له کمښت سره مخ دي او له دې کبله ډېر فرصتونه له لاسه ورکوي. په دې گروپونو کې هڅه کېږي چې يو له بل سره د ژوند په بېلابېلو برخو کې مرسته وشي او اړين مالومات يو له بل سره شريک شي. د گروپ غړي کولای شي خپلې پوښتنې وليکي او يا هم د نورو پوښتنو ته ځوابونه ورکړي. هم مالومات له نورو سره شريک او هم يې ترلاسه کړئ.

Facebook group:

www.facebook.com/groups/afghanenindeutschland

Facebook page:

www.facebook.com/paschtunischerverein

افغان جرمن اېنفو:

پر افغان جرمن اېنفو يو ټيپوب چينل، ويبسايټ، او ټولنيزو رسنيو اړوند پاڼو د جرمني لايسنس د تيوري پوښتنو لوستونه، اړين مالومات او نور موندلای شئ.

Website: <https://afghangerman-info.com>

Youtube:

<https://www.youtube.com/c/AfghanGermanInfoweb>

facebook page:

<https://www.facebook.com/AfghanGermaninfo>

Facebook group:

<https://www.facebook.com/groups/deutschfuerafganenen>

tiktok:

<https://www.tiktok.com/@afghan.german.info>

Instagram:

[/https://www.instagram.com/afghan.german.info](https://www.instagram.com/afghan.german.info)

يادونه: دا لړ به د مجلې په نورو گڼو کې بيا تازه کېږي. که تاسې هم د نورو بنسټونو يا پاڼو ورزياتولو وړانديز لرئ. له مور سره يې شريک کړئ.

جان داد جهاني

ژبني مهارتونه په بريا كې څه رول لري؟

ژبه د يوې علمي حوضې تر څنگ يو مهارت هم دی. داسې مهارت که ورباندې برلاسی نه یې، نور مهارتونه دي په ښه توگه نشي ښکاره کولی.

په اوسنۍ نړۍ کې د زیاترو سکتورونو له پوهې څخه هم زیات تمرکز په مهارتونو دی او ژبه خپله یو له مهمو مهارتونو څخه شمیرل کېږي. د نړۍ د اقتصاد یوه ډېره برخه په ژبنيو مهارتونو ولاړه ده. په سازمانونو کې مشخصې او مهمې برخې لکه مفاهمه (Communication) او ژباړه (Translation) هم ژبنيو مهارتونو پورې اړه لري چې د نړۍ په اقتصادي راکړو ورکړو کې یوه مشخصه برخه تشکیلوي.

د ژبنيو مهارتونو درلودل تاسې ته پر نورو خلکو برترې درکوي د بیلگې په ډول هغه سیاستوال چې په فصیحه ژبه غږېږي له نورو څخه د خلکو ډیر خوښېږي او د بريا چانس یې هم زیات وي. هغه ژورنالېستان چې لوړ ژبني مهارتونه لري بريالي او غوره گڼل کېږي. هغه سوداگر چې په ښه ډول خپله ژبه چلوي په خپل کاروبار کې تر نورو ډېر بريالي وي. هغه افراد چې په یوه نړيواله ژبه پوهېږي نسبت هغو ته چې نه پرې نه پوهېږي، کولای شي غوره فرصتونو ته لاسرسی ولري او خپلې موخې په ښه ډول تعقیب کړي.

همدارنگه په یوه نړيواله ژبه پوهیدونکي اشخاص نسبت نورو ته خپلې موخې په ښه ډول ټاکلی شي. د جرمني غوندي هیواد کې چې له سافټویرونو بیا د هارډویرونو او هر څه نومونه، د استعمال لارښود او د کار او ارتباطاتو ژبه یې جرمني ده، لازمه ده د ژبې اړین مهارت په اړه یو ځل بیا فکر وشي او د لوړولو له گټو یې خبر شو.

کله چې د ژبې په اړوند خبرې کېږي، شاید تر ټولو ساده، اسانه او لنډ تعریف چې موږ یې اورو دا وي، چې ژبه د افهام او تفهیم وسیله ده.

دا تعریف د ژبې په حق کې تر ډېره منصفانه نه دی، ځکه چې دا تعریف ډېر ساده دی او د ژبې مختلف اړخونه چې باید بحث پرې وشي، له پامه غورځوي. کله چې موږ وایو ژبه د افهام او تفهیم وسیله ده، نو د ژبې او ژبنيو مهارتونه اهمیت هم ورسره راکمېږي، د اوریدونکي ذهن ته دا نه ورځي چې ژبه له افهام و تفهیم ور ها خوا نور ډېر اړخونه هم په خپله غېږه کې لري د بیلگې په ډول د اړیکو او ارتباطاتو مهارتونه چې په هر سازمان کې له ځانگړي اهمیت څخه برخمن دي، له ژبې سره تړاو لري.

ژبپوهنه چې د ژبې اړوند یو علمي او څېړنیز بحث دی او په پوهنتونو کې د یو مسلک په توگه تدریس کیږي، موږ متوجه کوي چې ژبه دومره هم بې ارزښته نه ده چې مازې د افهام او تفهیم وسیله دې وگڼل شي.

ژبني مهارتونه په بریا کې څه ... ؟

د الماني ژبې د مهارتونو لوړول له تاسو سره دا مرستې کولی شي:

لومړی:

د یو چاسره په ژبه پوهیدل ددې باعث کېږي چې تاسې خپل ځان په هغه ټولنه کې خپل حس کړئ او نور خلک هم تاسې خپل وگني. د بیلگې په ډول که افغانستان یو څوک له پښتون مېشتې سیمې هغه سیمې ته ځي چېرته چې خلک په دري غږېږي، تر څو چې یې دري په ښه توګه زده کړې نه وي داسې حس کوي لکه خلکو چې خپل کړی نه وي یا دا چې له نورو سره ډېر مشترکات نه لري. دا ځکه چې د هغوی د خبرو په ضمني ماناګانو او د موضوع په کلتوري بګراوندو نه وي خبر، همدا وجه ده چې ټوکې ته نه خاندې، د هغوی جالبو کیسو کې ګډون نه کوي، دده خبرې چاته جالبې نه ښکاري نو ځکه ځان یو ډول پردی او بیګانه حس کوي. په لنډ ډول ددې لپاره چې موږ په ټولنه کې ځان خپل حس کړو او ټولنه هم موږ خپل وگني د هماغې ټولنې د ژبې زده کول یې غوره لار ده. په آلماني ژبه خبرې کول کولای شي له افغانانو سره په آلمان کې د ټولنیزو اړیکو په جوړولو کې په څو لارو مرسته وکړي. دلته یو څو مثالونه دي:

ټولنیز ګډون: په آلماني ژبه خبرې کول میشتو افغانانو ته اجازه ورکوي چې په آلماني ټولنه کې په بشپړه توګه برخه واخلي. پدې کې د کلبونو یا ډلو سره یوځای کیدل، رضاکارانه کار کول او یا د ټولنې پېښو کې برخه اخیستل شامل دي. دا کولی شي له افغان کډوالو سره مرسته وکړي چې له نوي خلکو سره لیدنه وکړي او خپل نوي کور سره ډیر تړون احساس کړي.

مسلكي شبکه جوړول په الماني خبرې کول د مهاجرو سره د مسلكي شبکو په جوړولو کې هم مرسته کولی شي کوم چې د دندې موندل، د مسلك پراختیا په اړه د مشورو ترلاسه کول او د نویو فرصتونو څخه خبراوی په کې شامل دي.

په ټولیز ډول، په آلماني ژبه خبرې کول مهاجرو ته د آلمان له اتباعو سره د تماس او ارتباط وړتیا برابروای شي، چې له هغوی سره د ټولنیزو اړیکو په جوړولو، د خپل نوي کور په کلتور او دودونو د پوهیدلو او په آلماني ټولنه کې په بشپړه توګه برخه اخیستلو کې مرسته کوي. دا کیدای شي د آلمان په ټولنه کې د کامیابه ادغام په لور یو مهم ګام وي.

اړیکې: په آلماني ژبه خبرې کول کولی شي د آلمان له اتباعو سره د اړیکو او تفاهم اسانتیاوې برابرې کړي، کوم چې کولی شي د آلمان په ټولنه کې د لارښوونو مثبتو اړیکو او ښه ادغام لامل شي. دا کیدای شي د ملګرو موندل، د ملاتړ شبکې موندل او د هغو خلکو سره د اړیکو ټینګول وي چې په آلمان کې د مهاجرینو سره د ورځني ژوند په تګ راتګ کې مرسته کولی شي.

کلتوري پوهه:

په آلماني ژبه پوهیدل د مهاجرو سره د آلمان د کلتور او دودونو په ښه پوهیدو کې هم مرسته کولی شي، کوم چې کولی شي د دوی لپاره په آلمان کې ژوند ته همغږي ورکړي. پدې کې د آلمان په نورمونو او ارزښتونو پوهیدل او همدارنګه په کلتوري فعالیتونو او پېښو کې د ګډون وړتیا او علاقه مندي شامله ده.

د الماني ژبې د مهارتونو لوړول له تاسو سره دا مرستې کولی شي:

دويم.

ژبه د پوهې او معلوماتو د لاس ته راوړلو او انتقال وسيله ده. د ژبنيو مهارتونو درلودل ستاسې د علمي ظرفيت لوړولو په برخه کې غوره فرصتونه د لاسرسي وړ گرځوي. د بيلگې په ډول ستاسې انگليسي چې څومره ښه او په لوړه سطحه وي، هغومره د نړۍ په معتبرو پوهنتونونو ستاسې د جذب امکان زيات دی. همداسې الماني ژبه کولای شي له ميشتو افغانانو سره په آلمان کې زده کړو ته په لاسرسي او له فرصتونو څخه په استفادې کې مرسته وکړي.

پوهنتونونو او روزنيزو پروگرامونو ته وړيا لاسرسي:

په آلمان کې ډيرې پوهنتونونه او مسلکي ښوونځي کورسونه او پروگرامونه وړاندې کوي چې په آلماني ژبه تدريس کېږي. اکثره دې پوهنتونو کې درسونه وړيا دي خو د ژبې سطحه يې يو له مهمو شرايطو شميرل کېږي. په ژبه پوهيدل کولی شي ميشتو افغانانو ته دا فرصت ورکړي چې دې پروگرامونو کې د نوم ليکنې لپاره ومنل شي او د لوړو زده کړو او روزنې له وړيا فرصتونو برخمن شي.

ښه زده کړه:

په آلماني ژبه کې ښه وړتيا کولی شي د افغانانو لپاره د آلماني ژبې په ټولگيو کې د ليکچرونو لوستل او ليکل لا ډير اسانه کړي، کوم چې کولی شي د غوره اکادميک فعاليت او برياليتوب لامل شي. مسلکي تصديق نامې: په آلمان کې ډيرې مسلکي کورسونه د آلماني ژبې مهارت ته اړتيا لري، او په آلماني ژبه خبرې کول کولی شي د مهاجرو سره مرسته وکړي چې د دې سندونو د ترلاسه کولو لپاره په شرايطو ځان برابر کړي. دا چاره کولی شي د دوی د کار امکانات زيات کړي.

د کار زده کړه او د کار فرصتونه:

ځينې شرکتونه او سازمانونه يوازې هغو کسانو ته چې په آلماني ژبه خبرې کوي انټرنشپ يا دندې وړاندې کوي، نو د آلماني ژبې مهارتونه کولی شي د مهاجرو لپاره د کاري تجربې د ترلاسه کولو او د دوی مهارتونو ته په وده ورکولو کې ډېره مرسته وکړي. په ټوليز ډول، دجرمني ژبې لوړ مهارتونه کولی شي مهاجرو سره په آلمان کې د زده کړې او روزنې فرصتونو ته لاس رسي کې مرسته وکړي، کوم چې کولی شي په اوږد مهال کې د غوره کاري امکاناتو او د عايد امکانات زيات کړي. دا له دوی سره پوهنتون ته په داخلېدو، د مسلکي تصديقونو او انټرنشپونو اړتياوو پوره کولو کې هم مرسته کولی شي، کوم چې د آلمان په ټولنه کې د بريالي ادغام لپاره يو مهم گام کېدی شي.

ژبني مهارتونه په بریا کې څه ... ؟

د الماني ژبې د مهارتونو لوړول له تاسو سره دا مرستې کولی شي:

درېم:

د ژبنيو مهارتونو درلودل تاسې سره د غوره کاري فرصتونو په موندلو کې مرسته کوي. د بیلګې په ډول که تاسې په افغانستان له یو نړیوال سازمان سره کار کول وغواړئ، نو د انګلیسي ژبې د مهارتونو درلودل ډېر اړین دي. یا که چېرته تاسې په اروپا کې اوسېږئ نو د کار موندلو مهم شرط په ژبه پوهیدل دي. څومره چې ستاسې ژبني مهارتونو لوړ وي، هغومره په اړونده برخه کې د غوره او پُردرامده کار موندل درته اسانه دي. په عین شکل په آلماني ژبه خبرې کول کولای شي د المان میشتو افغانانو لپاره په څو لارو د کار فرصتونه پرانيزي.

لوړ معاش لرونکې دندې:

په آلماني ژبه پوهیدل کولی شي د لوړ معاش لرونکي دندې لپاره فرصتونه هم پرانيزي چې د ژبې قوي مهارتونو ته اړتیا لري. د مثال په توګه، د ژباړې، تفسیر، او د پیروونکو خدماتو دندې اکثراً په آلمان کې د ژبي لوړو مهارتونو ته اړتیا لري.

باثباته کارموندنه:

په آلماني ژبه خبرې کول کولی شي د مهاجرو سره د ثابت کار موندلو په برخه کې مرسته وکړي. د بیلګې په توګه، ډیری آلماني شرکتونه د زده کړې او روزنې پروګرامونه وړاندې کوي چې کولی شي د اوږدې مودې کارموندنې لامل شي. په آلماني ژبه خبرې کول کولی شي د مهاجرو لپاره دا آسانه کړي چې د دې پروګرامونو لپاره په شرایطو برابر شي او باثباته کار د ځان لپاره تضمین کړي.

خدماتو ته لاس رسې:

په آلمان کې اکثره خدمات په الماني ژبو دي، لکه عامه سکتور، روغتیا او ښوونه او روزنه. په آلماني ژبه خبرې کول کولای شي د دغو برخو د افغانانو ستونزې حل کړي. موږ ګورو اکثره وختونه هغه افغانان چې ډیر وخت یې هم دلته تیر کړي وي کله چې یې ډاکټر ته اړتیا وي ترجمان پسې ګرځي یا که خپله هم ډاکټر سره مخامخ وي نشي کولی پېچلي مسائل په روښانه توګه ورته تشریح کړي. همدارنګه دولتي ادارو پورې تړلو کارونو او شخصي تجارت کې هم د ژبني مهارتونو ټیټ والی د مشکلاتو د رامنځ ته کیدلو لامل کېږي.

په ټولیز ډول که ووايو؛ ژبه یو مهم مهارت دی او په المان کې د اوسیدونکو افغانانو لپاره یو شديده اړتیا ده. که چېرته المان کې میشته افغانان د ژبې د مهارتونو ارتقا ته توجه وکړي او د خپلي الماني ژبې سطحه تر C1 یا حد اقل B2 پورې ورسوي، کولی شي په ټولنه کې ځان ځای کړي له له ښه تحصیلي او کاري فرصتونو څخه برخمن شي. د یادولو وړ دی چې د ژبې په زده کولو د وخت او پیسو لګول پانګونه ده چې تاسو ته ورسنه د کار په بازار کې ښه حاصل درکولی شي.

په جرمني کې ځينې عاجلې او مهمې تليفون شمېرې

۱۱۲

امبولانس او اوروژونکي (اطفائيه)

۱

۱۱۰

د پوليسو عاجله شمېره

۲

۱۱۶۱۱۷

د ډاکټرانو عاجله شمېره

۳

۱۱۶۱۱۶

د بانکي کارت يا اوسوايس ورکېدو پر مهال د
بلاک لپاره

۴

۱۹۲۴۰

د مسمومېدو پر مهال عاجله شمېره

۵

۰۸۰۰۱۱۱۰۱۱۱

د بحراني حالت پر مهال اروايي مشوره

۶

۰۸۰۰۱۱۱۰۵۵۰

د والدينو لپاره د مرستې عاجله شمېره

۷

۰۸۰۰۰۱۱۶۰۱۶

د تاوتریخوالی پر مهال د ښځو لپاره عاجله شمېره

۸

۱۲۴ ۱۲۴

سمندر پر غاړه د عاجلې اړیکې لپاره

۹

HAZOB.DE

کولای شئ دا پاڼه له مجلې بېله او په یوه داسې ځای کې
راوځړوئ، چېرې چې هر څوک یې لیدلای شي.

Der Hintergrund von HAZOB

Die Schaffung einer gemeinsamen Tribüne für die in Deutschland lebenden Afghanen wurde als ein großes Bedürfnis angesehen und es gab manchmal inoffizielle Diskussionen unter den Gründern darüber. Das erste offizielle Treffen fand am 1. September 2022 statt. Bei diesem Treffen wurden die Notwendigkeit, die Probleme und die Möglichkeiten der Einrichtung einer gemeinsamen Stelle für die Afghanen erörtert und es wurde beschlossen, dass eine solche Stelle eingerichtet wird, damit die Koordination zwischen den Afghanen mit Hilfe der Afghanen erfolgen kann. Dies könnte der afghanischen Diaspora helfen, ein aktives Mitglied der Gemeinschaft zu sein. Seitdem wurden fortlaufend Sitzungen abgehalten und Anstrengungen unternommen, um die Struktur, die Aktivitäten, die Abteilungen und die Einzelheiten der Förderung zu definieren.

Was will die HAZOB tun?

Deutschland ist eines der europäischen Länder, in denen seit langem Tausende von Afghanen leben, und im Jahr 2022 hat sich diese Zahl vergrößert und nimmt weiter zu, aber es gibt keine spezifische Adresse für Koordination und Einheit.

In vielen europäischen Ländern und insbesondere in Deutschland haben die Menschen anderer Länder kleine und große Gemeinschaften, um ihre Probleme und viele andere Themen zu lösen. Findet und bearbeitet sie. Aber leider haben auch die in Deutschland lebenden Afghanen, die mit mehr Problemen konfrontiert sind als andere Flüchtlinge, keine spezielle Adresse, und wenn es einen Versuch gab, eine solche einzurichten, war sie auf ein bestimmtes Bundesland beschränkt oder ging auch auf halbem Wege wieder verloren.

Deshalb sind die hier lebenden Afghanen, die mit irgendeinem Problem konfrontiert sind oder versuchen, es alleine zu lösen oder gezwungen sind, den Menschen anderer Länder eine helfende Hand zu reichen, leider oft mit negativen und manchmal sehr schmerzhaften Ergebnissen.

In Anbetracht all dieser Probleme, Bedürfnisse und Herausforderungen haben wir diesmal beschlossen, die hier lebenden Afghanen zu versammeln, eine einzige afghanische Adresse in Deutschland einzurichten und Afghanen zu helfen, die vor verschiedenen Problemen stehen.

Dieser Weg mag schwierig sein, aber wir werden versuchen, voranzukommen und unsere Fähigkeiten zu nutzen, um dieses große Ziel zu erreichen. Es ist offensichtlich, dass Ihre Zusammenarbeit in diesem Bereich für uns wichtig ist, und wir hoffen darauf; deshalb sind wir stolz darauf, unserem Volk zu helfen, und werden weiter vorankommen.

HAZOB

Die gegenseitigen Beziehungen zwischen den in einer Gesellschaft lebenden Menschen und ihre Art bilden die Grundlage für die Stabilität und Einheit dieser Gesellschaft. Die Gemeinschaft der in Deutschland lebenden Afghanen ist von dieser Bedingung nicht ausgenommen, und die langfristige Stabilität kann anhand der Art dieser Beziehungen beurteilt werden.

Die Definition von Exil ist vielleicht nicht notwendig, aber für Exil-Afghanen scheint diese Definition ein wenig anders zu sein. Die Kriege der letzten Jahrzehnte haben viele Afghanen der Möglichkeit beraubt, mit ihren Hoffnungen in ihr Heimatland zurückzukehren und dort ein neues Leben zu beginnen. Das lange Exil hat vielen Menschen keine Zeit gelassen, sich ein stabiles Leben aufzubauen.

Obwohl es in Deutschland bereits spezielle Integrationsprogramme für Flüchtlinge gibt, dürfen wir nicht vergessen, dass viele Afghanen aufgrund ihrer besonderen Traditionen, Kultur, Eigenheiten und Probleme durch diese Integrationsprogramme nicht vollständig eingebürgert werden können. Auf der anderen Seite sind die gegenseitigen Beziehungen zwischen den in Deutschland lebenden Afghanen nicht so stark, wie sie sein sollten. Einer der Gründe dafür ist die Ankunft von Menschen mit unterschiedlichen politischen und ideologischen Ansichten zu verschiedenen Zeiten oder die Ankunftsdaten der Menschen, die nach Deutschland kommen und zwischen denen eine große Zeitspanne liegt.

Auf diese Weise blieb ein großer Teil der Afghanen von beiden Gemeinschaften getrennt, und ihre Bemühungen, sich zu vereinigen, fanden entweder nicht statt oder scheiterten. Die Gründe dafür müssen ausführlich erörtert werden.

Einige mögen argumentieren, dass die Integration der Afghanen in die Gesellschaft wichtiger ist als die zwischenmenschlichen Beziehungen. Das ist zum Teil richtig. Die Integration in die Gesellschaft ist wichtig, aber die Geschichte hat gezeigt, dass Minderheitengemeinschaften in einer anderen Nation, einer anderen Kultur, einer anderen Gesellschaft, einer anderen Sprache und einem anderen Land nicht in der Lage sind, ihre Identität, ihre Traditionen und ihre Sprache vollständig zu integrieren. Es braucht zwischenmenschliche Beziehungen, um als Wache aufrechtzuerhalten und zu erhalten. Ein weiterer Grund für die Aufrechterhaltung und Stärkung dieser Beziehungen ist die gegenseitige Unterstützung bei sozialen Problemen und Herausforderungen und der Abbau des Gefühls der Entfremdung. Auf diese Weise gibt es hunderte von anderen Gründen, die uns ermutigt oder gezwungen haben, eine solche Bewegung zu schaffen, durch die eine Brücke der Kommunikation zwischen in Deutschland lebenden Afghanen und einem gemeinsamen Medium, dem kulturellen und sozialen Bereich, geschaffen werden soll. Sie kann als Tribüne genutzt werden.

Vorwort

Liebe Leser/innen,

wir freuen uns, Ihnen die erste Ausgabe des Paschtu-Magazins (HAZOB) für afghanische Flüchtlinge in Deutschland präsentieren zu können. Unser Ziel ist es, eine Brücke zwischen der afghanischen Flüchtlingsgemeinschaft und der deutschen Gemeinschaft durch den Austausch von Ideen und Verständnis zu bauen. Da die Zahl der afghanischen Flüchtlinge in Deutschland weiter wächst, ist es wichtig, ihnen Ressourcen und Möglichkeiten zur Verfügung zu stellen, um ihre Integration in die Gesellschaft zu erleichtern. Afghanische Flüchtlinge in Deutschland sehen sich oft mit Herausforderungen wie Sprachbarrieren und kulturellen Unterschieden konfrontiert und können sich ohne Zugang zu Büchern in ihrer eigenen Sprache isoliert fühlen. Dieses Magazin soll diesen Menschen eine wertvolle Quelle der nationalen Verbindung, Information und Kommunikation bieten, indem es ihnen hilft, ihr neues Heimatland, ihre Kultur und Gesellschaft besser zu verstehen und sich mit ihrer eigenen Kultur und Gesellschaft zu verbinden.

Die physische Präsenz einer gedruckten Zeitschrift, insbesondere einer in Deutschland in paschtunischer Sprache herausgegebenen, ist für afghanische Flüchtlinge von besonderer Bedeutung. Viele afghanische Flüchtlinge in Deutschland stehen vor dem großen Problem, dass es an Büchern in Paschtu mangelt, und dieser Mangel ist für gebildete Afghanen besonders schwer. Durch die Bereitstellung eines Magazins in ihrer eigenen Sprache, mit vertrauten Worten und Geschichten, können sie daher ein Gefühl der Verbundenheit und Erinnerungen verspüren.

Das Magazin wird in regelmäßigen Abständen erscheinen und in jeder Ausgabe verschiedene

Themen dem Leben der afghanischen Flüchtlinge in Deutschland behandeln. Das Magazin wird eine Mischung aus Artikeln, Interviews, informativen Kapiteln und Rezensionen enthalten, die verschiedene Aspekte des Lebens afghanischer Flüchtlinge in Deutschland sowie kulturelle und soziale Praktiken beleuchten.

Für afghanische Flüchtlinge ist es wichtig, in ihrer eigenen Sprache zu lesen und ihre Kultur und Herkunft zu verstehen, damit sie sich in ihrer neuen Heimat nicht fremd fühlen und sich nicht völlig von ihrer Herkunft abkoppeln. Daher werden alle Inhalte dieses Magazins in Paschtu und einige in deutscher Sprache veröffentlicht, um sicherzustellen, dass angesichts der Sprachkenntnisse der afghanischen Flüchtlinge viele Menschen davon profitieren können.

Das Hazob-Magazin wird auch Themen enthalten, die die Deutschkenntnisse afghanischer Flüchtlinge verbessern und ihnen helfen, sich im täglichen Leben in Deutschland zurechtzufinden. Indem wir erfolgreiche afghanische Flüchtlinge in Deutschland porträtieren und ihre Geschichten vorstellen, kann das Magazin als Inspirationsquelle dienen und die Integration in die Gesellschaft fördern.

Wir möchten den in Deutschland lebenden afghanischen Flüchtlingen eine Stimme geben, indem wir dieses Magazin herausgeben und es als Plattform für die gegenseitige Abstimmung nutzen. Wir ermutigen alle Leser, uns ihre Meinungen und Vorschläge mitzuteilen.

Es sei darauf hingewiesen, dass die Herausgabe des Magazins ehrenamtlich erfolgt und die Redakteure mit keinerlei materiellen Privilegien oder politischen Organisationen verbunden sind. Der Erlös aus dem sehr niedrigen Preis des Magazins wird für den Druck der nächsten Ausgabe verwendet. Mehr über die anderen Initiativen und Bemühungen von Hazob können Sie auf der Hazob-Website (hazob.de) lesen.

Wir wünschen Ihnen Glück und Wohlstand.

zeitschrift
HAZOB
Sozial- und Kulturmagazin

Erstauflage
Februar 2023

impresum

Herausgeber: Hazob (Gelenkstift der Veränderung und Verbindung)

Chefredakteur: Mahmood Saeed

Design und Gestaltung: Khanagha Noori

stellvertretender Redakteur: Mojeeburahman Ehsas Fotograf: Mohammad Imran

Redakteur: Qarib Rahman Shahab

Redaktion:

Alam Gul Sahar, Mojeeburahman Ehsas, Moheb Zgham, Shabir Salimi, Ajmal Torman, Zyaar Khan Noori, Naseer Ahmad Andyal, Qarib Rahman Shahab, Mohammad Asem Mayar, Jandad Jahani

E-Mail:

info@hazob.de

Internet:

www.hazob.de

Address:

Berlin, Deutschland

zeitschrift

HAZOB

Sozial- und Kulturmagazin

HAZOB ist eine verlässliche Einrichtung der afghanischen Gemeinschaft in Deutschland, die unsere Menschen miteinander verbindet.

1

info@hazob.de
magazine@hazob.de
www.hazod.de